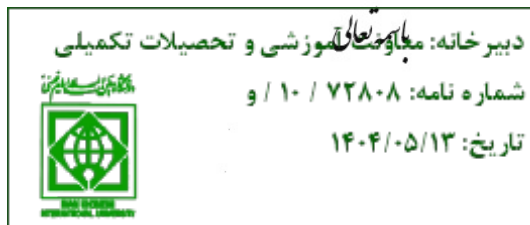
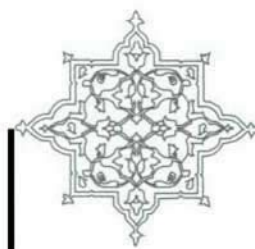

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۵/۰۸
شماره: ۲/۲۱/۱۰۵۳۶۶
پیوست:

معاونان محترم آموزشی کليه دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی دولتی و غیردولتی کشور

با سلام و احترام؛

به پیوست جدول دروس عمومی که در جلسه ۹۷۲ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی به تصویب رسیده، جهت اجرا برای دانشجویان دوره های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، کارشناسی ارشد پیوسته، دکتری پیوسته و دکتری حرفه ای ورودی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ و پس از آن ابلاغ می شود. در صورتی که در برنامه درسی، جدول دروس عمومی مغایر با این جدول درج شده است؛ مقرر فرمایید جدول پیوست جایگزین آن شده و ملاک عمل قرار گیرد. همچنین لازم است سقف تعداد واحدهای دوره کارشناسی پیوسته از ۱۴۰ واحد تجاوز نکند و در صورت نیاز از واحدهای اختیاری رشته موردنظر کسر شود.

شماره پیگیری

۱۱۲۳۶۷۱۸

ابوالفضل واحدی

معاون آموزشی

رونوشت:

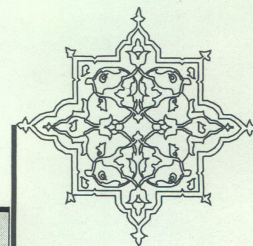
- جناب آقای دکتر سیمایی وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری جهت استحضار؛
- روسای محترم دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی کشور جهت استحضار؛
- جناب آقای دکتر رضا نقی زاده مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی جهت آگاهی و اقدامات مقتضی.

نشانی:

تهران شهرک قدس
میدان صنعت، خیابان
خوردین، خیابان هرمزان
نبش خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰
صندوق پستی:
تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵
Website: www.msrt.ir
Email: info@msrt.ir

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۰/۲۳
شماره: ۹۹۹/۲۸۹
پیوست:

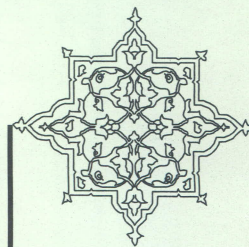

پیوست صورتجلسه ۹۷۲ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۶ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی
جدول ۱- دروس عمومی- الزامی

موضوع	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			توضیحات
			نظری	عملی	کل	
دروس پیش نیاز	علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت	۲	۳۲	۰	۳۲	تبصره ۲ و ۷ ملاحظه شود
	آمادگی در برابر حوادث و سوانح	۱	۱۶	۰	۱۶	
	جمع	۳				
مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	۰	۳۲	اندیشه اسلامی ۱ پیش نیاز
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	۰	۳۲	اندیشه اسلامی ۲ می باشد.
	انسان در اسلام	۲	۳۲	۰	۳۲	انتخاب دو درس به ارزش
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	۰	۳۲	۴ واحد الزامی است
اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	۰	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲	۰	۳۲	
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲	۰	۳۲	
	عرفان عملی اسلامی	۲	۳۲	۰	۳۲	
انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲	۰	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲	۰	۳۲	
	اندیشه سیاسی حضرت امام خمینی (ره)	۲	۳۲	۰	۳۲	
تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲	۰	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	تاریخ امامت	۲	۳۲	۰	۳۲	
آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲	۰	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲	۰	۳۲	
دانش خانواده و جمعیت		۲	۳۲	۰	۳۲	الزامی
زبان فارسی		۳	۴۸	۰	۴۸	الزامی
زبان انگلیسی		۳	۴۸	۰	۴۸	الزامی
تربیت بدنی / تربیت بدنی ویژه (برای دانشجویان با نیازهای ویژه)		۱	۰	۳۲	۳۲	الزامی
ورزش ۱ / ورزش ویژه (برای دانشجویان با نیازهای ویژه)		۱	۰	۳۲	۳۲	الزامی
جمع		۲۲				

مستند
۴۹

نشانی:
تهران - شهرک قدس
میدان صنعت، خیابان
خوردین، خیابان هرمزان،
نبش خیابان پیروزان جنوبی
کدپستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
شماره تلفن: ۸۲۳۳۱۰۰۰
صندوق پستی:
تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵
Website: www.msrt.ir
Email: info@msrt.ir

۱۴۰۳/۱۰/۲۳

تاریخ:

شماره: ۹۹۶/۲۸۹ و

پیوست:

جدول ۲- دروس عمومی- اختیاری

نام درس	تعداد واحد	ساعت	
		نظری	عملی
آشنایی با کلیات حقوق شهروندی	۲	۳۲	۰
آئین نگارش	۲	۳۲	۰
استانداردسازی	۲	۳۲	۰
شناخت محیط زیست	۲	۳۲	۰
مهارت‌های زندگی دانشجویی	۲	۳۲	۰
ورزش ۲	۱	۰	۳۲
ورزش ۳	۱	۰	۳۲
مکتب شهید سلیمانی	۲	۳۲	۰
بهره وری	۲	۳۲	۰
پدافند غیرعامل	۲	۳۲	۰
هوش مصنوعی و تحول دیجیتال	۲	۳۲	۰

تبصره ۱: درس «تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران» به تعداد ۲ واحد می‌تواند در زیرمجموعه موضوع «تاریخ و تمدن اسلامی» ارائه گردد.

تبصره ۲: دانشگاه / موسسه موظف است درس «آمادگی در برابر حوادث و سوانح» را با هماهنگی جمعیت هلال احمر ایران یا سازمان مدیریت بحران، به صورت خودآموز و کارگاه‌های آموزشی به دانشجویان ارائه نماید (به استناد بند الف ماده ۱۴ قانون مدیریت بحران کشور).

تبصره ۳: ارائه دروس عمومی اختیاری در دانشگاه‌های دولتی تا حداکثر دو درس رایگان و در سایر موسسات، منوط به پرداخت هزینه توسط دانشجو است (ابلاغیه شماره ۲/۲۰۸۹۵۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۲۲).

تبصره ۴: دروس عمومی اختیاری در چارچوب سنوات مجاز و مزاد بر سقف واحدهای دوره، قابل ارائه و با ثبت نمره دروس و تاثیر در معدل نیمسال در کارنامه تحصیلی دانشجو درج می‌شود (ابلاغیه شماره ۲/۲۸۵۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱).

تبصره ۵: درس هوش مصنوعی و تحول دیجیتال برای رشته‌های تحصیلی که این درس در آن الزامی نمی‌باشد در قالب دروس عمومی اختیاری و در صورت نیاز از طریق فناوری‌های نوین آموزشی قابل ارائه می‌باشد.

تبصره ۶: دانشجویانی که دروس عمومی الزامی را در قالب دروس تخصصی رشته خود می‌گذرانند، می‌توانند از جدول دروس عمومی اختیاری جایگزین نمایند. به عنوان مثال، دانشجویان رشته زبان و ادبیات انگلیسی نیازی به گذراندن درس عمومی «زبان انگلیسی» ندارند و به جای آن، می‌توانند ۳ واحد از جدول دروس عمومی اختیاری اخذ نمایند.

تبصره ۷: گذراندن دروس پیش نیاز یکبار در طول دوره تحصیل، برای دانشجویان دوره کاردانی، کارشناسی (پیوسته/ناپیوسته)، دکتری پیوسته، دکتری حرفه‌ای و کارشناسی ارشد پیوسته ورودی ۱۴۰۳ و پس از آن الزامی است. نمره این دروس در معدل نیمسال محاسبه می‌شود اما در معدل کل محاسبه نمی‌شود.

نشانی:

تهران - شهرک قدس

میدان صنعت، خیابان

خوردین، خیابان هرمزان،

نبش خیابان پیروزان جنوبی

کدپستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱

شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰

صندوق پستی:

تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵

Website: www.msrt.ir

Email: info@msrt.ir

سرفصل دروس عمومی

آخرین تاریخ به روزرسانی: تابستان ۱۴۰۰

عنوان درس به فارسی: اندیشه اسلامی ۱		عنوان درس به انگلیسی: Islamic Thought 1	
نوع درس و واحد			
عمومی ■	نظری ■	ندارد	
عملی □		ندارد	
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- تبیین ضرورت پرداختن دانشجوی مسلمان به دین و مقولات دینی، تعمیق و گسترش اطلاعات و تقویت خداباوری و ایمان دانشجویان در زمینه مباحث مربوط به خداشناسی و رستاخیز.

سرفصل‌های اصلی درس:

۱. انسان و ایمان

- ۱-۱ نیازهای معنوی انسان
- ۲-۱ نقش ایمان مذهبی در زندگی انسان
- ۳-۱ عقل و ایمان

۲. مفهوم خدا

- ۱-۲ برداشت‌های مختلف درباره خدا
- ۲-۲ خدا در ادیان ابراهیمی (یهود، مسیحیت، اسلام)

۳. خدایابی

- ۱-۳ دل و شهود
- ۲-۳ عقل و استدلال

۴. توحید و شرک

- ۱-۴ توحید ذاتی و صفاتی
- ۲-۴ توحید افعالی
- ۳-۴ توحید عبادی (توسل و شفاعت)

۵. سایر اوصاف خداوند

- ۱-۵ عدل الهی
- ۲-۵ حکمت و قدرت
- ۳-۵ مسئله شرور
- ۴-۵ جبر و اختیار (قضا و قدر)
- ۶ رستاخیز و جاودانگی
- ۱-۶ مرگ وبرزخ
- ۲-۶ قیامت

فهرست منابع:

۱. معارف اسلامی ۱، محمد سعیدی مهر، محسن جوادی، دفتر نشر معارف

۲. معارف اسلامی ۲۰۱، جمعی از نویسندگان، انتشارات سمت

۳. معارف در آثار شهید مطهری، دفتر نشر معارف

منابع تکمیلی درس اندیشه اسلامی ۱ :

۱. درآمدی بر خداشناسی فلسفی

۲. طبیعت و حکمت، احمد دیلمی، قم، معارف

۳. فلسفه دین (خدا، اختیار، شر)، الوین پلانتینگا، ترجمه و توضیح محمدی سعیدی مهر، قم، طه

۴. نقد برهان ناپذیری وجود خدا، عسکری سلیمانی امیری، قم، بوستان کتاب

۵. معارف قرآن (خدا شناسی، کیهان شناسی، انسان شناسی)، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۶. آیا خدایی هست؟ ریچارد سویین برن، ترجمه محمد جاودان، قم، دانشگاه مفید

۷. فلسفه دین در قرن بیستم، چارلز تالیا فرو، ترجمه انشاءالله رحمتی، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی

۸. درآمدی بر الهیات تطبیقی اسلام و مسیحیت، عبدالرحیم سلیمانی اردستانی، قم، طه

۹. حیات جاودانه (معاد شناسی)، امیر دیوانی، قم، معارف

۱۰. مرگ و جاودانگی، ترجمه سید محسن رضا زاده، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی

۱۱. تبیین براهین اثبات خدا، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء

۱۲. معارف اسلامی ۱ (مبثنی بر روش فعال)، رضا فیروزی، قم، انجمن معارف اسلامی ایران

۱۳. دین پژوهی (جلد دوم)، ویراسته میرچالیا، ترجمه بهالدین خرمشاهی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۱۴. تصویری از بهشت و جهنم، احمد حبیبیان، تهران، شرکت چاپ و نشر بین الملل

عنوان درس به فارسی: اندیشه اسلامی ۲		عنوان درس به انگلیسی: Islamic Thought 2	
نوع درس و واحد		اندیشه اسلامی ۱	
عمومی ■ نظری ■		ندارد	
عملی □		۲	
نظری-عملی □		۳۲	

هدف کلی:

- گسترش آگاهی دانشجویان در زمینه دین، پیامبری، اسلام، امامت و ولایت

سرفصل های درس:

۱- پیشینه دین و پیامبری

- ۱-۱ تعریف دین و پیشینه آن در تاریخ
- ۲-۱ یهودیت و مسیحیت، پیدایش و سرنوشت آنان
- ۳-۱ آشنایی با تورات و انجیل و مقایسه آن دو با قرآن
- ۴-۱ تاثیر حاکمیت مسیحیت بر جامعه غربی و مقایسه آن با تاثیر اسلام در پیدایش تمدن اسلامی

۲- اهداف، ابعاد و قلمرو دین

- ۱-۲ ضرورت وحی و پیامبری برای سعادت معنوی و زندگی دنیایی
- ۲-۲ عصمت پیامبران
- ۳-۲ نقش دین در زندگی دنیایی (بررسی دیدگاه های اومانیسم، سکولاریزم و لیبرالیزم و نظریه جامعیت دین)
- ۴-۲ گوهر مشترک دین و راز تعدد ادیان و شرایع
- ۵-۲ رابطه علم و دین

۳- شناخت اسلام

- ۱-۳ قرآن و سنت
- ۱-۳-۱ اعجاز قرآن
- ۲-۱-۳ اعتبار سنت
- ۳-۱-۳ محکومات و متشبهات
- ۲-۳ عقل و جایگاه آن در شناخت دین
- ۳-۳ خاتمیت و پاسخگویی اسلام به نیازهای متغیر انسان
- ۴-۳ روش فهم دین (تکامل پذیری، فهم بشری، قداست فهم دینی، پلورالیزم دینی)

۴- امامت و ولایت

- ۱-۴ معنای امامت و ولایت
- ۲-۴ ابعاد و شئون امامت (مرجعیت دینی، ولایت سیاسی-ولایت معنوی)
- ۳-۴ عصمت امامان و عدله نصب آنان
- ۴-۴ مهدویت

۵- مرجعیت و ولایت در عصر غیبت

۱-۵ مرجعیت دینی در عصر غیبت

۲-۵ ولایت فقیه و رهبری سیاسی در زمان غیبت

۱-۲-۵ تاریخچه ولایت فقیه

۲-۲-۵ مبانی مشروعیت حکومت دینی و اختیارات ولی فقیه

۳-۲-۵ نصب، عزل و نظارت بر ولی فقیه

فهرست منابع :

۱. معارف اسلامی ۲ امیر دیوانی و علیرضا امینی، دفتر نشر معارف
۲. معارف اسلامی ۱ و ۲ جمعی از نویسندگان، سازمان سمت
۳. معارف در آثار شهید مطهری، دفتر نشر معارف

منابع تکمیلی درس اندیشه اسلامی ۱ و ۲

۱. الهیات، جعفر سبحانی، قم، امام صادق
۲. کلام اسلامی ۱، محمد سعیدی مهر، قم، طه
۳. کلام اسلامی ۲، محمد سعیدی مهر، قم، طه
۴. مجموعه آثار شهید مطهری (جلد چهارم)، شهید مطهری، تهران، صدرا
۵. درآمدی بر کلام جدید، محمد هادی صادقی، قم، طه و معارف
۶. جستارهایی در کلام جدید، جمعی از نویسندگان، تهران و قم، سمت و دانشگاه قم
۷. آموزش عقاید، محمد تقی مصباح یزدی، تهران، سازمان تبلیغات
۸. قلمرو دین، عبدالحسین خسرو پناه، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی
۹. فلسفه دین، دکتر احمد بهشتی، قم، بوستان کتاب
۱۰. پرسش های ابدی، منصور شمس، قم، انجمن معارف اسلامی ایران

عنوان درس به فارسی: انسان در اسلام		نوع درس و واحد
عنوان درس به انگلیسی: Human in Islam		عمومی ■ نظری ■
دروس پیش نیاز:	ندارد	
دروس هم نیاز:	ندارد	عملی □
تعداد واحد:	۲	نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲	

هدف کلی:

- آشنایی با دیدگاه اسلام درباره اسلام، جایگاه او در نظام هستی و استعدادها و مسئولیت ها و آگاهی از ارزش واقعی انسان

سرفصل های درس:

۱- کلیات و مفاهیم بنیادین

۱-۱ تعریف، اهمیت و ضرورت انسان شناسی

۲-۱ انسان شناسی از دیدگاه های مختلف (تجربی، اسطوره ای، فلسفی، دینی و ...)

۳-۱ انسان در نظرگاه عارفان مسلمان (مولوی، حافظ و ...)

۲- ساحت های وجود انسان

۱-۲ طبیعت و نیازهای مادی انسان

۲-۲ معنویت و فطرت الهی انسان

۳-۲ عقل و آگاهی انسان

۴-۲ آزادی و مسئولیت انسان

۳- کمال انسان

۲-۳ عشق و محبت (عشق حقیق، عشق مجازی، عشق کاذب)

۲-۳ سیر تکامی انسان (شناخت خدا، عبودیت و تکلیف)

۳-۳ مراتب کمال و سعود انسان

۴-۳ عوامل و موانع کمال

۴- از خود بیگانگی

۱-۴ معنای از خود بیگانگی و دیدگاه های موجود در این باره

۲-۴ زمینه ها، عوامل و پیامدهای از خود بیگانگی

۳-۴ انسان مدرن و بیگانگی از خود

۴-۴ درمان خود بیگانگی

منابع:

۱. انسان در قرآن، مرتضی مطهری
۲. مبانی انسان شناسی در قرآن، عبدالله انصاری
۳. انسان شناسی (مجموعه کتب آموزشی از راه دور)، محمود رجبی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

منابع تکمیلی:

۱. انسان شناسی، محمود رجبی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۲. انسان از دیدگاه اسلام، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، احمد واعظی، تهران، سمت.
۳. انسان از دیدگاه اسلام، عبدالله نصری، تهران، پیام نور.
۴. سیمای انسان کامل از دیدگاه مکاتب، عبدالله نصری، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.
۵. انسان کامل، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۶. انسان در قرآن، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۷. انسان و ایمان، مرتضی مطهری، تهران، صدرا.
۸. انسان شناسی فلسفی، هانس دیرکس، ترجمه محمدرضا بهشتی، تهران، هرمس.
۹. انسان از آغاز تا انجام، علامه سید محم حسین طباطبائی، تهران، الزهرا.
۱۰. انسان در اسلام و مکاتب غربی، علی اصغر حلبی، تهران، اساطیر.
۱۱. فطرت در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء.
۱۲. معارف قرآن (خداشناسی، کیهان، انسان شناسی)، مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۱۳. اومانيسم، تونی دیویس، ترجمه عباس مجز، تهران، نشر مرکز

عنوان درس به فارسی: حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام			عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد		Social and Political Rights in Islam	
عمومی ■	نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □		ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با ویژگی های نظام حقوقی اسلام و اصول بنیادین و انواع حقوق و آزادی های مدنی و سیاسی انسان از دیدگاه اسلام.

سرفصل های درس:

۱- مفاهیم اولیه و کلیات

۱-۱ مفاهیم و انواع حق (حق تکوینی، حق تشریعی، حق الناس، حق الله و ...)

۲-۱ منشاء و خاستگاه حق

۲- مبانی و ویژگی های نظام حقوقی اسلام (در مقایسه با سایر نظام ها)

۱-۲ مبانی حقوق اسلامی

۲-۲ حقوق طبیعی و حقوق فطری

۳-۲ رابطه متقابل حق و تکلیف

۴-۲ جایگاه عدالت در نظام حقوقی اسلام

۵-۲ مفهوم مبانی و انواع آزادی در اسلام

۶-۲ نسبت حقوق فرد و جامعه

۳- حقوق مدنی و اجتماعی در اسلام

۱-۳ حق حیات، تکامل و پیشرفت انسان

۲-۳ آزادی تفکر و عقیده

۳-۳ آزادی بیان و قلم

۴-۳ انتخاب شغل، مسکن و ...

۵-۳ حق امنیت قضایی و عدالت اجتماعی

۴- حقوق سیاسی

۱-۴ حق مشارکت در امور سیاسی

۲-۴ حق نظارت عمومی

۳-۴ حق حاکمیت ملی

۵- حقوق زن

۱-۵ مبانی حقوق زن

۲-۵ تفاوت های حقوق زن و مرد و علل آن

۳-۵ اسلام و فمینیسم

۶- حقوق کودک در اسلام

۷- حقوق اقلیت ها در اسلام

۸- حقوق و روابط بین الملل در اسلام

منابع :

- ۱- اسلام و حقوق بشر، زین العابدین قربانی
- ۲- نظام حقوق زن در اسلام، مرتضی مطهری
- ۳- پیرامون جمهوری اسلامی، مرتضی مطهری
- ۴- حقوق جهانی بشر، (از دیدگاه اسلام و غرب)، محمد تقی جعفری

منابع تکمیلی:

۱. آزادی از نگاه استاد مطهری، حسین یزدی، تهران، صدرا، ۱۳۷۹.
۲. نظام حقوق زن در اسلام، مرتضی مطهری، تهران، صدرا، ۱۳۷۴.
۳. نظریه حقوقی اسلام، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۰
۴. حقوق بشر (نظریه ها و رویه ها)، حسین شریفی طراط کوهی، تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۱۳۸۰.
۵. فلسفه حقوق بشر، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء ۱۳۷۷.
۶. فلسفه حقوق، مصطفی ددانش پژوه و قدرالله خسروشاهی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) ۱۳۸۰
۷. حقوق بشر از منظر اندیشمندان، محمد بسته نگار ۱۳۸۰، تهران، انتشار.
۸. حقوق بشر از دیدگاه اسلام (آراء دانشمندان ایرانی)، گروه نویسندگان، تهران، الهدی، ۱۳۸۰
۹. آزادی های عمومی در حکومت اسلامی، راشد غنوشی، ترجمه حسین صابری، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۱.
۱۰. آزادی، عقل، ایمان، محمد سروش، قم، دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۸۱.
۱۱. در هوای حق و عدالت (از حقوق طبیعی تا حقوق بشر)، محمدعلی موحد، ۱۳۸۱، تهران، نشر کارنامه.
۱۲. حق و مصلحت، محمد راسخ، تهران، طرح نو، ۱۳۸۱
۱۳. مبانی حقوق بشر، سید صادق حقیقت و سید علی میر موسوی، تهران، موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر.

عنوان درس به فارسی: فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)		عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of Ethics	
نوع درس و واحد			
عمومی ■	نظری ■	ندارد	
عملی □		ندارد	
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- توجیه باورهای اخلاقی و تقویت بنیان های فکر فراگیران و آشنایی با مکاتب و دیدگاه های مختلف اخلاقی با تاکید بر بیان دیدگاه های اندیشمندان اسلامی.

سرفصل های درس:

۱- کلیات

- ۱-۱ مفهوم، اهمیت و جایگاه فلسفه اخلاق
- ۲-۱ انواع پژوهش های اخلاقی (توصیفی، هنجاری و فرا اخلاق)
- ۳-۱ سیر فلسفه اخلاق در اندیشه اسلامی

۲- مسئولیت اخلاقی

- ۱-۲ معنا شناسی مسئولیت اخلاقی
- ۲-۲ شرایط مسئولیت اخلاقی (مباحثی در باره جبر ژنتیکی، محیطی و ...)
- ۳-۲ قلمرو مسئولیت اخلاقی

۳- واقع گرایی اخلاقی

- ۱-۳ واقع گرایی در مفاهیم اخلاقی
- ۲-۳ واقع گرایی در احکام اخلاقی

۴- معیار ارزش اخلاقی

- ۱-۴ سود و زیان شخصی یا گروهی
- ۲-۴ حسن و قبح ذاتی افعال
- ۳-۴ مطابقت با قانون عقل
- ۴-۴ امر و نهی الهی
- ۵-۴ حسن فعلی و فاعلی

۵- اطلاق و نسبیّت در اخلاق

- ۱-۵ انواع نسبیّت گرایی اخلاقی (توصیفی، هنجاری و فرا اخلاقی)
- ۲-۵ مکاتب اخلاقی نسبیّت گرا
- ۳-۵ نقل و نقد دلایل نسبیّت گرایان
- ۴-۵ مطلق گرایی اخلاقی
- ۵-۵ مکاتب مطلق گرا

۶- دین و اخلاق

- ۱-۶ نیازمندی های دین به اخلاق

فهرست منابع:

- ۱- فلسفه اخلاق، محمدتقی مصباح یزدی به تحقیق و نگارش احمد حسین شریفی، تهران، نشر بین الملل، ۱۳۸۱.
- ۲- مبادی اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۷.
- ۳- فلسفه اخلاق، مرتضی مطهری، تهران، صدرا، ۱۳۸۱.
- ۴- فلسفه اخلاق، ویلیام کی فرانکنا، ترجمه هادی صادقی، قم طه، ۱۳۷۶.
- ۵- مسئله باید و هست، محسن جوادی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵.

منابع تکمیلی

- ۱- دروس فلسفه اخلاق، محمد تقی مصباح یزدی، تهران، اطلاعات، ۱۳۷۶.
- ۲- فلسفه اخلاق (پژوهش در بنیان های زبانی)، فطری، تجربی، نظری و دینی اخلاقی) سید محمدرضا مدرسی، تهران، سروش ۱۳۷۶.
- ۳- فلسفه اخلاق، مرتضی مطهری، تهران، صدرا، ۱۳۸۱.
- ۴- مجموعه آثار، مرتضی مطهری، ج ۱۳، مقاله ((جاودانگی اصول اخلاقی))، تهران، صدرا، ۱۳۷۲.
- ۵- اصول فلسفه و روش رئالیسم، ج ۲، مقاله ششم (ادراکات اعتباری)، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.
- ۶- مسئله باید و هست، محسن جوادی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی ۱۳۷۵.
- ۷- فلسفه اخلاق در قرن حاضر. ج وارنوک، ترجمه و تعلیقات صادق لاریجانی، تهران، مرکز ترجمه و نشر کتاب ۱۳۶۸.
- ۸- فلسفه اخلاق در قرن بیستم، مری وارنوک، ترجمه و تحشیه ابوالقاسم فنایی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۰.
- ۹- فلسفه اخلاق، پل ادواردز، ترجمه انشاء الله رحمتی، تبیان، ۱۳۷۸.
- ۱۰- مبانی اخلاق در فلسفه غرب و فلسفه اسلامی، حسن معلمی، تهران، دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۰.
- ۱۱- فلسفه اخلاق (مجموعه مقالات برگرفته از دایره المعارف فلسفه اخلاق) ویراسته لارنس سی بکر، ترجمه جمعی از مترجمان، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره).
- ۱۲- مبادی اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.
- ۱۳- درآمدی به فلسفه اخلاق آ.ر.اف. اتکینسون، ترجمه سهراب علوی نیا، تهران، مرکز ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۷۰.

عنوان درس به فارسی: اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)		
عنوان درس به انگلیسی: Islamic Ethics		نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:		عمومی ■ نظری ■
دروس هم نیاز:		عملی □
تعداد واحد:	۲	نظری-عملی □
تعداد ساعت:	۳۲	

هدف کلی:

- آشنایی دانشجویان با مبانی و مفاهیم اخلاق اسلامی در حوزه فضایل و رذایل اخلاقی، به منظور کسب فضیلت ها و پرهیز از رذیلت های اخلاقی.

سرفصل های درس:

۱- کلیات

- ۱-۱ مفهوم، اهمیت و جایگاه علم اخلاق اسلامی
- ۲-۱ تاریخچه علم اخلاق اسلامی
- ۳-۱ رویکردهای مختلف در علم اخلاق اسلامی

۲- مبانی اخلاق اسلامی

- ۱-۲ هدفمندی زندگی انسان
- ۱-۱-۲ عوامل و موانع قرب
- ۲-۱-۲ مراتب و درجات قرب به خدا

۲-۲ خودشناسی

- ۱-۲-۲ ابعاد وجودی انسانی (بعد متعالی و مادی) و جاودانگی او
- ۲-۲-۲ آزادی و اختیار
- ۳-۲-۲ نقش عقیده و عمل در تکوین شخصیت انسان

۳- فضایل و رذایل اخلاقی

- ۱-۳ در رابطه انسان با خدا (معنویت و بندگی)
- ۲-۳ در رابطه با خود (اخلاق فردی)
- ۳-۳ در رابطه با دیگران (اخلاق اجتماعی)

۴- فضایل اخلاقی

- ۱-۴-۳ محبت به خدا و اولیای الهی
- ۲-۴-۳ توکل
- ۳-۴-۳ قناعت
- ۴-۴-۳ یاد مرگ
- ۵-۴-۳ تفکر

۳-۴-۶ اخلاص

۳-۴-۷ خوف و رجاء

۳-۴-۸ ...

۳-۵ رذایل اخلاقی

۳-۵-۱ دنیا گرایی

۳-۵-۲ پیروی از هوای نفس

۳-۵-۳ غرور

۳-۵-۴ خود فراموشی

۳-۵-۵ ریا

۳-۵-۶ آفات زبان

۳-۵-۷ ...

فهرست منابع :

- ۱- مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و احادیث، بخش پنجم، (اخلاق با قوانین رفتاری)، رضا فرهادی
- ۲- اخلاق اسلامی، احمد دیلمی و مسعود آذربایجانی، دفتر نشر معارف.
- ۳- اخلاق اسلامی، محمد علی سادات، تهران، سمت
- ۴- اخلاق در قرآن، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.

منابع تکمیلی:

- ۱- مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و احادیث، بخش پنجم (اخلاق با قوانین رفتاری)، رضا فرهادیان.
- ۲- مبانی اخلاق و تربیت اسلامی، قادر فاضلی، قم، مهر، ۱۳۷۰.
- ۳- اخلاق و تربیت اسلامی، محمد تقی رهبر و محمد حسن رحیمیان، تهران، سمت، ۱۳۷۷.
- ۴- مراحل اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.
- ۵- اخلاق، سید عبدالله شبّر، ترجمه محمد رضا جباران، قم، هجرت، ۱۳۷۸.
- ۶- علم اخلاق اسلامی، (ترجمه کتاب جامع السادات)، ترجمه دکتر سید جلال‌الدین مجتبی، ج ۱ و ۳ تهران، حکمت، ۱۳۷۷.
- ۷- پند جاوید، ج ۱ و ۲، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
- ۸- راهیان کوی دوست، (شرح حدیث معراج)، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
- ۹- ره توشه، (پندهای رسول اکرم (ص) به ابوذری)، ج ۱ و ۲، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
- ۱۰- بر درگاه دوست، (شرح فراهایی از دعای افتتاح و ابو حمزه ثمالی)، (بخش سوم، قسمت هفتم و هشتم)، محمد تقی مصباح یزدی، تحقیق و نگارش عباس قاسمیان، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۷۹.
- ۱۱- تعلیم و تربیت در اسلام، مرتضی مطهری، تهران، صدرا، ۱۳۷۷.
- ۱۲- شرح حدیث جنود و جهود عقل و جهل، امام خمینی، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۰.
- ۱۳- مکارم الاخلاق، حسن بن الفضل الطبرسی، بیروت، دارالوفاق، ۱۴۲۰.
- ۱۴- مراحل اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، ۱۳۷۹.
- ۱۵- مبادی اخلاق در قرآن، عبدالله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.

عنوان درس به فارسی: آئین زندگی (اخلاق کاربردی)		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Life Style (Applied Ethics)	
عمومی ■ نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □	ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف:

- آشنایی دانشجویان با معیارهای اخلاق اسلام درباره مهم ترین ابعاد زندگی روزمره و ایجاد زمینه ای برای گرایش بیشتر به پذیرش موازین اخلاقی اسلام در بره مسائل فردی و اجتماعی.

سرفصل های درس:

- ۱- اهمیت، جایگاه و ابعاد اخلاق اجتماعی در اسلام
- ۲- اخلاق دانشجویی
 - ۱-۲ رابطه اخلاقی دانشجو با خود
 - ۲-۲ رابطه اخلاقی دانشجو با استاد
 - ۳-۲ رابطه اخلاقی دانشجو با سایر دانشجویان
- ۳- اخلاق آموزش و پژوهش
 - ۱-۳ تاثیر ویژگی های اخلاقی انسان در آموزش و پژوهش علمی
 - ۲-۳ ویژگی ها و محدودیت های اخلاقی پژوهش و آموزش
 - ۳-۳ اخلاق نقد
- ۴- اخلاق کار و معیشت
 - ۱-۴ شیوه های اخلاقی و غیر اخلاقی کسب ثروت
 - ۲-۴ معیارهای اخلاقی انتخاب شغل و ...
- ۵- اخلاق معاشرت
 - ۱-۵ صله ارحام
 - ۲-۵ اخلاق شهروندی
 - ۳-۵ مدارا
 - ۴-۵ مسئولیت پذیری و ...
- ۶- اخلاق نیایش
 - ۱-۶ نیاز انسان به نیایش
 - ۲-۶ اخلاق و اداب معاشرت
 - ۳-۶ حیات معقول در پرتو نماز
- ۷- اخلاق دوستی و رفاقت
 - ۱-۷ نقش دوست در سعادت و شقاوت انسان
 - ۲-۷ معیارهای شناخت دوست خوب
 - ۳-۷ وظایف و حقوق دوستان در قبال یکدیگر و ...

۸- اخلاق جنسی

- ۱-۸ اهمیت و جایگاه غریزه جنسی در اخلاق
- ۲-۸ حدود روابط زن و مرد (دختر و پسر) با یکدیگر
- ۳-۸ فضایل اخلاقی مربوط به امور جنسی (حجاب، حیا، عفت و ...)
- ۴-۸ آسیب شناسی اخلاق جنسی

۹- اخلاق گزینش همسر

- ۱-۹ ویژگی های همسر شایسته از نظر اسلام
- ۲-۹ فضایل و رذایل اخلاقی در زندگی زناشویی
- ۳-۹ راه های انتخاب همسر
- ۴-۹ ویژگی های یک زندگی موفق
- ۵-۹ راه های دستیابی به زندگی موفق

۱۰- اخلاق سیاست

- ۱-۱۰ وظایف اخلاقی دولتمردان در قبال مردم
- ۲-۱۰ وظایف اخلاقی مردم در قبال دولت
- ۳-۱۰ راه های غیر اخلاقی کسب قدرت و جلب رای و ...

۱۱- اخلاق گفتگو و نقد

- ۱-۱۱ محوریت حق و حقیقت طلبی
- ۲-۱۱ فضایل و رذایل اخلاقی مربوط به گفتگو

۱۲- اخلاق محیط زیست

- ۱-۱۲ آداب تعامل انسان با محیط خود
- ۲-۱۲ راه حل های اخلاقی مشکلات زیست محیطی
- ۳-۱۲ وظیفه ما در قبال تخریب محیط زیست

تذکر: می توان درس های مربوط به تخصص ها و دانشکده های خاص را به عنوان درس های بدیل نیز بر این مجموعه افزود تا در صورت تمایل استاد و دانشجویان، تدریس شود. به عنوان نمونه، سرفصل هایی مانند: اخلاق ورزش، برای دانشجویان رشته تربیت بدنی، اخلاق رسانه برای دانشکده های هنر، ارتباطات، اخلاق کشاورزی، برای دانشجویان رشته های کشاورزی، اخلاق مدیریت، برای دانشجویان این رشته اخلاق قضاوت، برای تدریس در دانشکده های حقوق و ...

فهرست منابع :

با توجه به این که تا به حال چنین طرح و پژوهشی (که جامع همه یا اکثر مباحث یاد شده باشد)، وجود نداشته است، نمی توان منبعی کامل برای این درس معرفی کرد، هر چند می توان برای برخی از بخش های آن، کتاب یا کتاب هایی را نام برد.

منابع تکمیلی :

- ۱- اخلاق کارگزاران در حکومت اسلامی، عبدالله جوادی آملی، تهران، رجا، ۱۳۷۶.
- ۲- امام، اخلاق، سیاست (بخش دوم)، سید حسن اسلامی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) ۱۳۷۸.

- ۳- اخلاق، عبدالله شبر، ترجمه محمد رضا جباران، قم، هجرت، ۱۳۷۸.

- ۴- اخلاق در قرآن، محمد تقی مصباح یزدی، ج دوم تحقیق و نگارش محمد حسین اسکندری، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) ۱۳۷۷.

- ۵- نگرشی بر اخلاق از دیدگاه قرآن، (فصل هفتم)، ناصر خدایاری و صادق مرادی، تبریز، سالار، ۱۳۷۹.

- ۶- درآمدي بر تربيت جنسي در نهج البلاغه، حافظ ثابت، مجله تربيت بطاسلامي، مركز مطالعات تربيت اسلامي، كتاب چهارم، زمستان ۱۳۷۹.
- ۷- پند جاويد، محمد تقی مصباح يزدي، ج اول، قم، موسسه آموزشي و پژوهشي امام خميني (ره) ۱۳۸۰.
- ۸- ره توشه (پندهای رسول اکرم (ص) به ابوذر، ج دوم، محمد تقی مصباح يزدي، قم، موسسه آموزشي و پژوهشي امام خميني (ره) ۱۳۸۰.
- ۹- اخلاق زن و شوهر و تنظيم خانواده، بخش اول، احمد صادقي اردستين، بی جا، حافظ، نوین، ۱۳۸۰.
- ۱۰- سیری در مسائل خانواده، درس یازدهم، حبیب الله طاهری، تهران، نشر بین الملل، ۱۳۸۱.
- ۱۱- تخلاق نقد، سید حسن اسلامي (در دست چاپ از سوی نشر معارف).
- ۱۲- اخلاق و آداب دانشجوئی، علی اکبر کلانتری ارسنجانی، قم، نشر معارف.
- ۱۳- نظام خانواده در اسلام، حسین انصاریان، قم، انتشارات ام اییها، زمستان ۱۳۷۸.
- ۱۴- اخلاق معاشرت، جواد محدثی، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۲.
- ۱۵- گفتگوی تمدن ها در قرآن و حدیث، محمدی ری شهری، ترجمه محمد علی سلطانی، قم دارالحدیث، ۱۳۷۹.
- ۱۶- "تربیت سیاسی کارگزاران در سیره و کلام امام علی" محمد احسانی، تربیت اسلامی، شماره ۴، ص ۴۸۰-۴۶۱
- ۱۷- "درآمدی بر مبانی، اصول و روش های تربیت سیاسی از دیدگاه امام علی" محمد حسینی، تربیت اسلامی، شماره ۴ ص ۴۶۱-۴۴۱.
- ۱۸- منیه المرید فی آداب المفید والمستفید، الشهید الثانی، قم، موسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۹ ه ق.

عنوان درس به فارسی: عرفان عملی در اسلام		عنوان درس به انگلیسی: Practical Mysticism in Islam	
نوع درس و واحد			
عمومی ■	نظری ■	ندارد	
عملی □		ندارد	
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف:

- آشنایی دانشجویان با شیوه صحیح سیر و سلوک عرفانی، دفاع از عرفان عملی اسلام در برابر شیوه های بدیل و ایجاد زمینه تربیت و تزکیه نفس.

سرفصل های درس:

۱- کلیات

- ۱-۱ تعریف عرفان عملی و تفاوت آن با علم اخلاق و عرفان نظری
۲-۱ جایگاه و اهمیت عرفان عملی

۲- راه های متفاوت سیر و سلوک عرفانی

- ۱-۲ معرفی راه های متنوع سیر و سلوک عرفانی
۲-۲ معیارهای گزینش بهترین و مناسب ترین راه سیر و سلوک

۳- دین و عرفان

- ۱-۳ نقش دین در ارائه راه صحیح سیر و سلوک
۲-۳ راه صحیح سیر و سلوک در گفتار و کردار معصومان (ع)
۳-۳ مساله طریقت، شریعت و حقیقت

۴- اهداف سیر و سلوک

- ۱-۴ معرفت حق
۲-۴ عشق به حق، عشق به مظاهر حق
۳-۴ قرب به حق
۴-۴ رجعت به حق (لقاء الله، فناء الله، بقاء الله)

۵- نقش راهنما (پیر) در سیر و سلوک عرفانی

- ۱-۵ ضروری یا غیر ضروری بودن راهنما در عرفان
۲-۵ خطرات و آفات پیر گزینی
۳-۵ پرهیز از پیروی مرشدهای دروغین

۶- تزکیه و تهذیب نفس

- ۱-۶ انواع نفس، نفس اماره، لوامه، مطمئنه
۲-۶ ریاضت های مشروع و نا مشروع برای تهذیب نفس

۳-۶ مراحل تزکیه نفس

۴-۶ مراقبه و محاسبه

۵-۶ آثار و پیامدهای تزکیه نفس

۷- مقامات عرفان

۱-۷ توبه

۲-۷ ورع

۳-۷ زهد

۴-۷ فقر

۵-۷ صبر

۶-۷ توکل

۷-۷ رضا

۸- حالات عرفان

۱-۸ قرب و محبت

۲-۸ خوف و رجا و شوق

۳-۸ انس و اطمینان

۴-۸ مشاهده

۵-۸ یقین

۹- آثار و اسرار نماز

۱-۹ اسرار مشترک عبادات (خشوع، طمانینه، حضور قلب و ...)

۲-۹ اسرار نماز (مقدمات، اجزاء، تعقیبات)

۳-۹ نقش نماز در سیر استکمالی روح

تذکر:

- ۱- در بیان تعداد مقامات و احوال عارفان، اقوال متعدد و مختلفی وجود دارد، بنابراین در تدوین هایی آنها لازم است با الهام از آیات و روایات و سیره معصومان (ع) و همچنین سخنان عارفان راستین، ترتیبی دقیق و منطقی اعمال شود.
- ۲- ضمن مباحث این درس می توان حالات و درس هایی از عارفان بزرگ مسلمان را نیز آورد. به عبارت دیگر، الگوهای عینی و واقعی سیر و سلوک را معرفی کرد.

فهرست منابع:

۱- چهل حدیث، امام خمینی.

۲- رساله لقاء الله، میرزا جواد ملکی تبریزی.

۳- مراحل اخلاق در قرآن، آیت الله جوادی آملی، قم، اسراء، ۱۳۷۹.

۴- عرفان نظری، سید یحیی یثربی، قم، بوستان کتاب قم، ۱۳۸۰.

منابع تکمیلی:

- ۱- به سوی خودسازی، فصل نهم (راه رسیدن به قرب الهی)، محمد تقی مصباح یزدی، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ع) ۱۳۸۰.
- ۲- در آسمان معرفت، (تذکره اوحدی از عالمان ربانی به بیان و بنان علامه حسن زاده آملی)، تهیه و تنظیم از محمد بدیعی، بی جا، انتشارات تشیع ۱۳۷۹.
- ۳- اخلاق عارفان (بخش ششم، مقامات با ملکات نفس)، مهین پناهی، تهران، روزنه، ۱۳۷۸.
- ۴- عرفان اسلامی، محمد تقی جعفری، تهران، موسسه نشر و تدوین آثار علامه جعفری، ۱۳۷۸.
- ۵- رساله سیر و سلوک (منسوب به بحر العلوم) (بخش دوم)، مشهد، انتشارات نور، ملکوت قرآن، ۱۴۲۲ ق.
- ۶- عرفان اسلامی چیست؟ مارتین لینگز، ترجمه فروزان راسخی، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی، ۱۳۷۸.
- ۷- عرفان ناب، احد باقر زاده، قم، تبش، ۱۳۸۱.
- ۸- مقامات معنوی، (ترجمه و تفسیر منازل السائرین خواجه عبدالله انصاری)، محسن بینا، بی جفا، مولف، ۱۳۷۸.
- ۹- مرصادالعباد، نجم رازی، به اهتمام محمد امین ریاحی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۹.
- ۱۰- تذکره الاولیا، شیخ فریدالدین عطار نیشابوری، تحقیق محمد استعلامی، تهران، زوار، ۱۳۸۰.
- ۱۱- شرح فصوص الحکم، تاج الدین حسین خوارزمی، تحقیق حسن حسن زاده آملی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹.
- ۱۲- شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم، جلال ادین آشتیانی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۰.

عنوان درس به فارسی: انقلاب اسلامی ایران		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Islamic Revolution of Iran	
عمومی ■ نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □	ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف :

- آشنایی نظری با علل و عوامل پیدایش انقلاب اسلامی و بررسی تحلیلی تحولات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی انقلاب اسلامی و مسائل پس از آن.

سرفصل های درس:

۱- مفاهیم و کلیات

- ۱-۱ تعریف فرهنگ، تاریخ، نظام اجتماعی و نهادها، قدرت، حاکمیت و ...
- ۱-۲ انقلاب و تغییرات اجتماعی و نظریه ها
- ۲- زمینه های فرهنگی، تاریخی و سیاسی جامعه معاصر ایران
- ۳- مشروطه و عوامل تاثیرگذار در آن (عوامل فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، خارجی و ...)
- ۴- تحلیلی تحولات اجتماعی و سیاسی ایران پس از مشروطه
- ۴-۱ کودتای ۱۲۹۹ و تاسیس سلسله پهلوی، زمینه و عوامل داخلی و خارجی
- ۴-۲ تحلیل ساخت قدرت پهلوی دوم
- ۴-۳ ملی شدن نفت و کودتای ۲۸ مرداد
- ۴-۴ نیروهای کاری-سیاسی مخالف رژیم پهلوی
- ۵- امام خمینی و فرآیند شکل گیری انقلاب اسلامی از (۱۳۴۲-۱۳۵۷)
- ۶- ماهیت، آرمان و نقش مردم و رهبری در پیروزی انقلاب اسلامی
- ۷- بازتاب تاثیرات انقلاب اسلامی در جهان اسلام و دنیای معاصر
- ۸- دستاوردها و چالش های انقلاب اسلامی

فهرست منابع :

- ۱- انقلاب اسلامی و چرایی و چگونگی آن، جمعی از نویسندگان، قم، نشر معارف.
- ۲- حدیث پیمانه، حمید پارسانیا، قم، دفتر نشر معارف.
- ۳- انقلاب اسلامی، علل و پیامدها، منوچهر محمدی، قم، نشر معارف.
- ۴- شکل گیری انقلاب اسلامی، از سلطنت پهلوی تا جمهوری اسلامی، محسن میلانی.
- ۵- چارچوبی برای تحلیل و شناخت انقلاب اسلامی در ایران، محمد باقر حشمت زاده.

منابع تکمیلی:

- ۱- انقلاب اسلامی، زمینه ها و پی آمدها، دکتر منوچهر محمدی، دفتر نشر معارف.
- ۲- انقلاب اسلامی و چرایی و چگونگی آن، جمعی از نویسندگان، دفتر نشر معارف.
- ۳- حدیث پیمانه، حمید پارسانیا، قم، دفتر نشر معارف.

- ۴- چارچوبی برای تحلیل و شناخت در انقلاب اسلامی ایران، محمد باقر حشمت زاده، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.
- ۵- حدیث انقلاب، جستارهایی در انقلاب اسلامی ایران، دفتر مطالعات انقلاب اسلامی.
- ۶- شکل گیری انقلاب اسلامی، محسن میلانی، مترجم مجتبی عطار زاده، گام نو.
- ۷- ایران پس از انقلاب، هوشنگ امیر احمدی و منوچهر پروین، مترجم علی مرشدی زاده، انتشارات باز.
- ۸- پیرامون انقلاب اسلامی، شهید مرتضی مطهری، انتشارات صدرا.
- ۹- انقلاب اسلامی در ایران، حامد الگار، مترجم مرتضی اسعدی و حسن چیدری، انتشارات قلم.
- ۱۰- اقتصاد اسلامی ایران (از مشروطیت تا پایان سلسله پهلوی)، محمد علی همایون کاتوزیان، مترجمان محمد رضا نفیسی، کامبیز عزیزی، نشر مرکز.
- ۱۱- انقلاب اسلامی در مقایسه با انقلاب های فرانسه و روسیه، منوچهر محمدی، انتشارات سعید.

عنوان درس به فارسی: آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران			عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد		Constitution of Islamic Republic of Iran	
عمومی ■	نظری ■	ندارد	
ملی □		ندارد	
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف:

- آشنایی با اصول و مبانی قانون اساسی و نسبت آن با قوانین دیگر و حقوق و آزادی های عمومی مقرر در آن.

سرفصل های درس:

- ۱- مفهوم قانون اساسی و تاریخچه آن در ایران
 - ۱-۱ قانون اساسی در دوره مشروطه
 - ۲-۱ قانون اساسی در جمهوری اسلامی
- ۲- مبانی فقهی - نظری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ۳- ریشه های فذهنگی و اجتماعی قانون اساسی جمهوری اسلامی در ایران
- ۴- محورها و فصول اساسی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
 - ۱-۴ اصول کافی
 - ۲-۴ حقوق و آزادی های عمومی
 - ۳-۴ رهبری
 - ۴-۴ قوه قضائیه
 - ۵-۴ قوه مجریه
 - ۶-۴ قوه مقننه
 - ۷-۴ سیاست خارجی
- ۵- بازنگری در قانون اساسی
- ۶- مقایسه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی سایر کشورها

منابع:

- ۱- آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، محمد جواد ارسطا.
- ۲- بایسته های حقوق اساسی، ابوالفضل قاضی.
- ۳- مبانی حقوق عمومی، ناصر کاتوزیان.
- ۴- حقوق اساسی جمهور اسلامی ایران، محمد هاشمی.

منابع تکمیلی:

- ۱- حقوق اساسی تطبیقی، جلال الدین مدنی، تهران، پایدار.
- ۲- حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، محمد هاشمی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.

۳- تشخیص مصلحت نظام (از دیدگاه فقهی و حقوقی)، محمد جواد ارسطاء، پژوهشکده فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۴- بایسته های حقوق اساسی، ابوالفضل قاضی، تهران، دادگستر.

۵- مبانی حقوق عمومی، ناصر کاتوزیان، تهران، دادگستر.

۶- گفتارهایی در حقوق عمومی، ابوالفضل قاضی، تهران، دادگستر.

عنوان درس به فارسی: اندیشه سیاسی حضرت امام خمینی (ره)			عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد		Political Thought of Imam Khomeini	
عمومی ■	نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □		ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با بنیادها، چارچوب و اصول اندیشه سیاسی بنیان گذار جمهوری اسلامی و شناخت سیره و قواعد حاکم بر رفتار سیاسی ایشان.

سرفصل های درس:

- ۱- زندگی علمی-سیاسی امام خمینی (ره).
- ۲- مبانی معرفتی و اعتقادی اندیشه های سیاسی امام
- ۳- مروری بر اصول اندیشه سیاسی امام
 - ۱-۳ ضرورت حکومت اسلامی
 - ۲-۳ معیار مشروعیت حکومت
 - ۳-۳ ولایت مطلقه فقیه
- ۴- مسائل و محورهای مهم در دیدگاه ها و اندیشه سیاسی امام
 - ۱-۴ جمهوری اسلامی
 - ۲-۴ جایگاه مجلس و قانون گذاری
 - ۳-۴ نقش مردم در حکومت
 - ۴-۴ انتخابات و اراده عمومی
 - ۵-۴ قانون اساسی
 - ۶-۴ احزاب و گروه ها و مشارکت سیاسی
 - ۷-۴ اصول و مبانی سیاست خارجی
 - ۸-۴ استکبار جهانی و نظام بین الملل
 - ۹-۴ مسئله فلسطین و امت اسلامی
 - ۱۰-۴ جریانان اجتماعی - سیاسی معاصر ایران
 - ۱۱-۴ مستضعفان و عدالت اجتماعی

فهرست منابع:

- ۱- اندیشه های فقهی - سیاسی امام خمینی، کاظم قاضی زاده.
- ۲- امام خمینی در پنج حوزه معرف سیاسی، سید علی قادری.
- ۳- اندیشه سیاسی امام خمینی، دکتر محمدرضا دهشیری.
- ۴- در آمدی بر اندیشه سیاسی امام خمینی، دکتر محمدرضا دهشیری.

منابع تکمیلی:

- ۱- زندگینامه سیاسی امام خمینی، محمد حسن رجبی، تهران، مرکز استاد انقلاب اسلامی.

- ۲- نهضت امام خمینی، سید حمید روحانی، موسسه چاپ و نشر عروج.
- ۳- امام، اخلاق، سیاست، سید حسن اسلامی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- ۴- امام خمینی و جامعه مدنی، محمد مهدی براتعلی پور، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- ۵- مشروعیت قدرت، از دیدگاه امام خمینی، علی خالقی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- ۶- درآمدی بر نظریه سیاسی امام خمینی، دکتر محمد رضا دهشیری، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- ۷- امام خمینی و گفتمان غرب، علی خالقی، انجمن معارف اسلامی ایران.
- ۸- اندیشه های فقهی - سیاسی امام خمینی، کاظم قاضی زاده، مرکز تحقیقات استراتژیک.
- ۹- مولفه هخای اندیشه های سیاسی امام خمینی، گروه تحقیقات سیاسی اسلام، پژوهشگاه علوم اسلامی و مطالعات فرهنگی.

عنوان درس به فارسی: تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	The history of Islamic Culture and Civilization	
عمومی ■ نظری ■	ندارد	
عملی □	ندارد	
نظری-عملی □	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با شکل گیری تمدن اسلامی و عناصر داخلی و خارجی موثر در تعالی و انحطاط آن، به منظور تقویت خودباوری و تحکیم هویت ملی اسلامی.

سرفصل های درس:

۱- مباحث پایه

- ۱-۱ واژه شناسی تاریخ، فرهنگ، تمدن و تجدد.
- ۲-۱ عناصر تشکیل دهنده فرهنگ و تمدن.
- ۳-۱ تعریف تمدن اسلامی و محدوده تاریخ و جغرافیای آن

۲- تمدن اسلامی و علل و عوامل آن

- ۱-۲ ویژگی های تمدن اسلامی
- ۲-۲ نهضت شکوفایی علمی در تمدن اسلامی
- ۳-۲ نهادهای سیاسی، اجتماعی و علمی تمدن اسلامی.
- ۴-۲ علل و عوامل اعتقادی، فرهنگی و اجتماعی، پیدایش و شکوفایی تمدن اسلامی.
- ۵-۲ تاثیر فرهنگ ها و تمدن های پیشین در پیدایش تمدن اسلامی (یونان، ایران و ...).
- ۶-۲ خدمات متقابل اسلام و ایران.

۳- زمینه های ضعف، علل و عوامل رکود تمدن اسلامی.

- ۱-۳ تهاجم دشمنان خارجی (مغول، صلیبیان و ...).
- ۲-۳ اشرافی گری و حکومت های خودکامه و دور شدن خلافت از معیارهای اصیل اسلامی.
- ۳-۳ تحجر گری و محدودیت های سیاسی و اجتماعی.
- ۴-۳ دنیا پرستی و انحطاط اخلاقی و انحراف از اسلام.

۴- تاثیر تمدن اسلامی بر تمدن غرب و پیدایش رنسانس.

- ۵- ظرفیت های موجود در جهان اسلام.
- ۱-۵ موقعیت جغرافیایی و ژئوپلیتیک کشورهای اسلامی
- ۲-۵ منابع زیر زمینی و انسانی کشورهای مسلمان.
- ۳-۵ سرمایه فرهنگی و معنوی اسلام.

۶- انحطاط معنوی و بحران های درونی دنیای مدرن.

فهرست منابع :

- ۱- تمدن اسلامی در اندیشه ساینسی امام خمینی، (مجموعه مقالات)، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.

۲- دانش مسلمین، محمد رضا حکیمی.

۳- تاریخ تمدن اسلامی، میان محمد شریف، ترجمه خلیل خلیلیان.

۴- خدمات متقابل اسلام و ایران، مرتضی مطهری.

۵- علم و تمدن اسلامی، سید حسین نصر، ترجمه احمد آرام، تهران، نشر اندیشه.

۶- تاریخ و فرهنگ تمدن اسلامی، زین العابدین قربانی.

۷- مسلمانان در بستر تاریخ، یعقوب جعفری.

منابع تکمیلی:

۱- هفت قرن فراز و نشیب تمدن اسلامی در اسپانیا، اگناسیو اولاکوئه، ترجمه ناصر موفقیان.

۲- تاریخ تمدن غرب و مبانی آن در شرق، کرین بریتون و دیگران، ترجمه پرویز داریوش.

۳- نقش پیامبران در تمدن انسان، فخرالدین حجازی.

۴- تاریخ تمدن (مشرق زمین، گاهواره تمدن)، ویل دورانت، ترجمه احمد آرام، ج ۱.

۵- ریشه های ضعف و عقب افتادگی مسلمین، سمیع عاطف الزین، ترجمه محمود رجبی و محمد تقی کمالی نیا.

۶- تاریخ دانشگاه های بزرگ اسلامی، عبدالرحیم غنیمه، ترجمه نورالله کسائی.

۷- تاریخ و فرهنگ، مجتبی مینوی.

۸- تاریخ علوم اسلامی، جلال الدین همایی.

۹- تاریخ و تمدن و فرهنگ ایران، علی محمد الماسی.

۱۰- تاریخ آموزش و پرورش اسلام و ایران، علی محمد الماسی.

۱۱- منابع فرهنگ اسلامی، میان محمد شریف، ترجمه خلیل خلیلیان.

۱۲- مقدمه ابن خلدون، عبدالرحمن ابن خلدون، ترجمه محمد پروین گنابادی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب.

۱۳- میراث اسلام یا آنچه مغرب زمین به ملل اسلامی مدیون است، سیزده تن از مستشرقین و استادان دانشگاه های انگلستان، ترجمه مصطفی علم، تهران، کتابفروشی مهر.

۱۴- دین و دولت در اندیشه اسلامی، محمد سروش.

۱۵- علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی، دکتر صادق آئینه وند.

۱۶- اسلام و تمدن اسلامی، آندره هیکل، ترجمه حسن فروغی.

۱۷- نقش فرهنگ و تمدن اسلامی در بیداری غرب، ذکر الله محمدی.

۱۸- تاریخ و تمدن، علی شریعتی.

۱۹- ریشه های ضعف و عقب افتادگی مسلمین، سمیع عاطف الزین، ترجمه محمود رجبی و دیگران.

۲۰- تاریخ دانشگاه های بزرگ اسلامی، عبدالرحیم غنیمه، ترجمه نورالله کسائی.

۲۱- سیر حکمت در اروپا، محمد علی فروغی.

۲۲- علل پیشرفت اسلام و انحطاط مسلمین، زین العابدین قربانی.

۲۳- مجموعه مقالات فرهنگ و تمدن اسلامی، تدوین محمد نصیری، انتشارات معارف.

۲۴- مدارس نظامیه و تاثیرات علمی و اجتماعی آن، نواله کسائی.

۲۵- تاریخ علوم اسلامی، جلال الدین همایی.

۲۶- فرهنگ اسلام در اروپا، زیگرید هونکه، ترجمه مرتضی رجایی.

۲۷- تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی، ذبیح الله صفا.

۲۸- تاریخ و تمدن اسلام، جرجی زیدان، ترجمه جواهر کلام.

عنوان درس به فارسی: تاریخ تحلیلی صدر اسلام			عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد		Analytical History of the Beginning of Islam	
عمومی ■	نظری ■	ندارد	
عملی □		ندارد	
نظری-عملی □		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با چگونگی ظهور و گسترش اسلام و شیوه گذر از جامعه جاهلی به جامعه اسلامی.

سرفصل های درس:

۱- مباحث پایه

- ۱-۱ تعاریف، تقسیمات، قواعد تاریخ
- ۲-۱ آشنایی با مورخان و منابع و مآخذ مهم تاریخ
- ۴-۱ رویکرد شرق شناسی به تاریخ اسلام و نقد آن

۲- جهان در آستانه بعثت

- ۱-۲ اوضاع اجتماعی، فرهنگی جزیره العرب در آستانه ظهور اسلام (ارزش های حاکم، خانواده، دین و ...)
- ۲-۲ وضعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران و روم

۳- تاریخ زندگی و سیره پیامبر پیش از هجرت

- ۱-۳ تاریخ زندگی و اخلاق و منش شخصی پیامبر
- ۲-۳ روش پیامبر اسلام در دعوت و رسالت
- ۳-۳ زمینه ها و موانع گسترش اسلام در مکه
- ۴- تاریخ زندگی و سیره پیامبر پس از هجرت
- ۱-۴ اهمیت عوامل و چگونگی هجرت
- ۲-۴ سیره فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پیامبر (ص) در مدینه
- ۳-۴ جریان های معارض با پیامبر در مدینه (منافقان و کفار)
- ۴-۴ پیمان ها و روابط داخلی و خارجی پیامبر

۵- تاریخ خلافت

- ۱-۵ ماجرای سقیفه
- ۲-۵ مهم ترین اقدامات سیاسی و نظامی دوران خلفا

۶- تاریخ زندگی علی (ع)

- ۱-۶ شخصیت امام علی (ع) (تولد، اسلام، تربیت و پرورش و ...)
- ۲-۶ امام علی (ع) در دوران خلفا
- ۳-۶ حکومت علوی و معارضان
- ۴-۶ سیره علوی

۷- تاریخ زندگی امام حسن (ع) و امام حسین (ع)

- ۱-۷ امام حسن (ع) و امام حسین (ع) در دوره پیامبر (ص)، خلفا و امام علی (ع)

فهرست منابع پیشنهادی:

- ۱- درآمدی بر تاریخ فکری و تاریخ نگاری مسلمانان، ابوالفضل شکوری، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی.
- ۲- تاریخ اسلام (پژوهش دانشگاه کمبریج)، زیر نظر بی.ام.هولت، ترجمه احمد آرام، انتشارات امیر کبیر.
- ۳- از پیدایش اسلام تا ایران اسلامی، رسول جعفریان، کانون اندیشه جوان.
- ۴- تاریخ اسلام از ظهور اسلام تا دیالمه، عزیز الله بیات، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
- ۵- شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید
- ۶- جامعه و تاریخ، مرتضی مطهری
- ۷- تاریخ اسلام عصر دگر اندیشی و گفتگو، عبدالمجید معادیخواه.
- ۸- تاریخ تحلیلی و سیاسی اسلام، علی اکبر حسینی.
- ۹- جغرافیای تاریخی کشورهای اسلامی، حسین قراچانلو.
- ۱۰- فرهنگ کامل خاور شناسان، عبدالرحمن بدوی، ترجمه شکرالله خاکرند.
- ۱۱- خاتم پیامبران، محمد ابوزهره، ترجمه حسین صابری.
- ۱۲- نقد آثار خاور شناسان، مصطفی حسینی طباطبایی.
- ۱۳- فصلنامه تاریخ اسلام، موسسه آموزش عالی باقرالعلوم.
- ۱۴- فصلنامه تاریخ در آینه پژوهش، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
- ۱۵- کتاب ماه تاریخ و جغرافیا، خانه کتاب ایران.

عنوان درس به فارسی: تاریخ امامت		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	History of Imamate	
عمومی ■ نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □	ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با مسئله امامت، جایگاه آن در اسلام و سیره و سنت پیشوایان در مقتضیات مختلف زمانی.

سرفصل های درس:

۱- کلیات

۱-۱ وصیات و جانشینی در تاریخ انبیای پیشین

۱-۲ واژه شناسی، امامت، ولایت، اهل بیت، صحابه، تابعین و ...

۲- جانشینی پیامبر

۱-۲ رحلت پیامبر و مسئله جانشینی

۲-۲ ماجرای سقیفه، زمینه ها و پیامدهای آن

۳- دوره امامت امام علی (ع) و امام حسن (ع).

۱-۳ دوره های زندگی امام علی (ع) (همراه با پیامبر، عصر خلفا و دوران حکومت)

۲-۳ سیره امام علی (ع) و اصول حکومت علوی

۳-۳ امام حسن در دوره پیامبر، خلفا و امام علی (ع)

۴-۳ صلح امام حسن (ع)، انگیزه ها و پی آمدها

۴- دوره زندگی امام حسین (ع) و امام سجاد (ع)

۱-۴ امام حسین در دوران پیامبر و امام علی و امام حسن (ع).

۲-۴ قیام عاشورا، زمینه ها و آثار آن

۳-۴ شخصیت و اقدامات امام سجاد (ع).

۵- دوره زندگی امام باقر (ع) و امام صادق (ع)

۱-۵ ویژگی های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی دوران امام باقر و امام صادق (ع).

۲-۵ شخصیت علمی و معنوی امام باقر و امام صادق (ع) از نظر شیعه و اهل سنت

۳-۵ نقش امام باقر و امام صادق (ع) در تقویت و شکوفایی فرهنگ و معارف اسلامی و تشیع.

۶- دوره زندگی امام کاظم و امام رضا (ع)

۱-۶ وضعیت سیاسی و اجتماعی دوران امام کاظم (ع)

۲-۶ شخصیت امام کاظم (ع) و تاثیر ایشان در جامعه اسلامی و شیعه

۳-۶ وضعیت سیاسی و اجتماعی و فرهنگی دوران امام رضا (ع)

۴-۶ شخصیت امام رضا (ع) و تاثیرات فرهنگی و سیاسی ایشان در جامعه اسلامی

۵-۶ مسئله ولایت عهدی امام رضا (ع)، انگیزه ها، علل و پیامدها

۷- دوران زندگی امام جواد تا امام زمان (عج)

- ۷-۱ شرایط اجتماعی و فرهنگی و سیاسی دوران امامان
 ۷-۲ شخصیت امامان و تاثیر آنها در جامعه اسلامی و شیعی
 ۷-۳ ایجاد شبکه ارتباطات علمی، اجتماعی و سیاسی امامان با جامعه شیعی (وکلا، روایان و فقیهان)
 ۸- دوران غیبت
 ۸-۱ زمینه های غیبت و شرایط اجتماعی و سیاسی آن دوره
 ۸-۲ امام مهدی (عج) در منابع اهل تسنن و تشیع
 ۸-۳ تشیع در دوران غیبت صغری و نواب اربعه
 ۸-۴ فلسفه انتظار و شرایط ظهور

فهرست منابع :

- ۱- سیره پیشوایان، مهدی پیشوایی.
- ۲- حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، رسول جعفریان.
- ۳- امامان شیعه و جنبش های مکتبی، محمد تقی مدرسی
- ۴- تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان.
- ۵- تاریخ تحلیلی اسلام، محمد نصیری.
- ۶- تشیع در مسیر تاریخ، سید حسین محمد جعفری، ترجمه آیت اللهی.
- ۷- قیام حسین (ع)، سید جعفر شهیدی.
- ۸- پیشوایی از نظر اسلام، جعفر سبحانی.
- ۹- تاریخ اسلام در آثار شهید مطهری.
- ۱۰- تشیع مولود طبیعی اسلام، سید محمد باقر صدر، ترجمه علی حجتی کرمانی.
- ۱۱- حکمت اصول سیاسی اسلام، محمد تقی جعفری
- ۱۲- تشیع در مسیر تاریخ، سید حسین محمد جعفری، ترجمه سید محمد تقی آیت اللهی.
- ۱۳- تاریخ تشیع، ترجمه محمد کاظم، خواجهان، جهاد دانشگاهی مشهد.
- ۱۴- تاریخ ولایت در نیم قرن اول، حسین ذاکر خطیر، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.
- ۱۵- تاریخ شیعه امامیه، عبدالله فیاضی، ترجمه حسین زرین فام، انتشارات باغ ابریشم.
- ۱۶- امامت پژوهی (بررسی دیدگاه امامیه، معتزله و اشاعره)، به کوشش جمعی از نویسندگان.
- ۱۷- امام علی صدای عدالت انسانی، جرج جرداق، ترجمه خسرو شاهی، چاپ خرم.
- ۱۸- ترجمه و شرح نهج البلاغه، محمد تقی جعفری، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- ۱۹- الفصول المختاره، شیخ مفید، ترجمه آقا جلال خوانساری.
- ۲۰- خورشید مغرب، محمد رضا حکیمی.
- ۲۱- امامت و رهبری، مرتضی مطهری.
- ۲۲- اثمتنا، علی محمد دخیل، دارالتعاریف المطبوعات.
- ۲۳- دورائمه اهل بیت فی الحیاه السیاسیه، عادل الادیب.
- ۲۴- تاریخ سیاسی تشیع، روح الله حسینیان.
- ۲۵- جنبش های شیعی در تاریخ اسلام، هاشم معرف الحسنی، ترجمه محمد صادق عارف.

عنوان درس به فارسی: تفسیر موضوعی قرآن کریم		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Thematic Interpretation of the Holy Quran	
عمومی ■ نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □	ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با برخی مفاهیم زندگی ساز قرآن کریم در غالب نگرش موضوعی.

سرفصل های درس:

- ۱- کلیات
- ۲- قرآن چگونه کتابی است؟
 - ۱-۲ کلام خدا
 - ۲-۲ کتاب هدایت
- ۳- روش فهم قرآن
 - ۱-۳ محکم و متشابه
 - ۲-۳ تفسیر و تاویل
- ۴- نماز و تفسیر قرآن
 - ۱-۴ تفسیر سوره حمد
 - ۲-۴ تفسیر سوره توحید
 - ۳-۴ تفسیر سوره قدر
- ۵- خدا در قرآن
- ۶- رابطه انسان و خدا
- ۷- روابط اجتماعی در قرآن
- ۸- سنت های الهی در قرآن
- ۹- بینش و اندیشه در قرآن

فهرست منابع :

- ۱- علوم قرآن، محمد باقر سعیدی روشن.
- ۲- تفسیر المیزان، علامه سید محمد حسین طباطبایی. جلد ۱-۵ و ۱۲ و ۱۸ از دوره ۲۰ جلدی چاپ جامعه مدرسین.
- ۳- تفسیر موضوعی قرآن کریم، عبدالله جوادی آملی، ج ۱ (قرآن در قرآن)، ج ۱۳ (معرفت شناسی در قرآن، ج ۱۴ (صورت و سیرت انسان در قرآن)، ج ۱۵ (حیات حقیقی انسان در قرآن).
- ۴- تفسیر منشور جاوید، جعفر سبحانی، ج ۱ (پیرامون مسائل اجتماعی و اخلاقی)، ج ۳ (پیرامون اخلاقی و عرفانی).
- ۵- جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، محمد تقی مصباح یزدی.
- ۶- انسان و ایمان، مرتضی مطهری.

عنوان درس به فارسی: تفسیر موضوعی نهج البلاغه		عنوان درس به انگلیسی: Thematic interpretation of Nahj al-Balagha	
نوع درس و واحد			
عمومی	نظری	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی		ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی با نهج البلاغه و درک آموزه های اساسی نهج البلاغه با نرگش موضوعی

سرفصل های درس:

- ۱- آشنایی با نهج البلاغه (گرد آوری اسناد و مدارک، کتاب شناسی)
- ۲- ارزش ادبی نهج البلاغه.
- ۳- سیری در موضوعات نهج البلاغه
- ۴- خدا در نهج البلاغه
- ۵- پیامبری و امامت
- ۶- سیاست و حکومت
- ۷- روابط اجتماعی در نهج البلاغه
- ۸- انسان کامل

فهرست منابع :

- ۱- سیری در نهج البلاغه، مرتضی مطهری.
- ۲- آموزش نهج البلاغه، سید محمد مهدی جعفری.
- ۳- آموزه هایی از نهج البلاغه، جواد رفیعی و محمد رضا آقایی.
- ۴- نظرات سیاسی نهج البلاغه، محمد حسین مشایخ فریدنی.

عنوان درس به فارسی:		زبان انگلیسی عمومی	
عنوان درس به انگلیسی:		General English	
دروس پیش نیاز:		ندارد	
دروس هم نیاز:		ندارد	
تعداد واحد:		۳	
تعداد ساعت:		۴۸	
نوع درس و واحد		عمومی ■ نظری ■	
		عملی □	
		نظری-عملی □	

هدف درس: تقویت درک و فهم متون زبان انگلیسی براساس استاندارد اتحادیه اروپا (CEFR)

با توجه به نیاز مجموعه دانشگاهی و کشور به مهارت خواندن و با توجه به زمان اختصاص داده شده به این درس، در برنامه جدید تلاش شده است که با بهره گیری از جدیدترین منابع درسی، دانشجویان پس از اتمام درس بتوانند علاوه بر فهم واژگان، مهارت خواندن را نیز که لازمه انجام هرگونه تحقیق و بهره گیری از متون علمی روز دنیا می باشد در حد متوسط (B1) فرا گیرند.

سرفصل درس:

۱. مرور واژگان دوره متوسطه، معرفی واژه‌های جدید، آموزش مهارت‌های تحلیل ساخت واژه و معرفی وندهای مهم واژه‌ساز در زبان انگلیسی
 ۲. معرفی مهارت‌های درست خوانی متن برای درک مطلب بهتر به شرح زیر:
 - تشخیص نوع، ساختار، و ترتیب قرار گرفتن پاراگراف‌ها (مقدمه، پیکره و نتیجه)
 - آموزش نحوه یافتن ایده‌های اصلی و فرعی متن و هر پاراگراف با جستجو در متن یا از طریق استنباطی با خواندن کل متن
 - آموزش نحوه استفاده از واژه‌های کلیدی و ساختارهای آشنا برای درک مطالب جدید
 - مرور برخی ساخت‌های دستوری مهم در متن و آموزش نحوه استفاده از دانش دستور در فهم و درک مطلب (در صورت نیاز)
 - مرور قواعد نقطه گذاری و اهمیت استفاده از آنها برای درک بهتر مطلب
- روش ارزیابی (درصد)

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
۲۰ درصد	۳۰ درصد	آزمون‌های نوشتاری: ۵۰ درصد	-
		عملکردی: -	

منابع: با توجه به ماهیت درس زبان عمومی (نیمه تخصصی)، انتخاب منبع درسی بر عهده اساتید محترم با توجه به شرایط مربوط به کلاس درسی در راستای نیل به اهداف مشخص شده در رویکرد درس می باشد.

تبصره ۱: اعمال محدودیت در تعداد دفعات مجاز شرکت در آزمون برای هر دانشجو و محرومیت از شرکت در آزمون برای دوره‌ی بعدی (به ویژه در صورت برگزاری در فواصل کوتاه) می تواند در اعتبار آزمون و اهتمام دانشجویان در آمادگی بهتر و جدیت بیشتر تأثیر مثبت داشته باشد.

تبصره ۲: دانشجو مجاز خواهد بود در صورت عدم تمایل به شرکت در آزمون، درس زبان عمومی (نیمه تخصصی) را انتخاب کند.

فهرست منابع انگلیسی:

در زمینه خواندن و درک مطلب

Active Skills for Reading (Introduction)
Inside Reading (Book 1)
Select Readings (Introduction)
American English File (Book 1)
English Result

در زمینه دستور زبان

English Grammar in Use (Intermediate book)
Understanding and using English Grammar (Betty Azar)

در زمینه واژگان

Focus on Vocabulary (1)
Oxford word skills (Intermediate)
Vocabulary in Use (Intermediate)
504 Absolutely Essential words

عنوان درس به فارسی: زبان فارسی		عنوان درس به انگلیسی: Persian Language	
نوع درس و واحد			
عمومی ■	نظری ■	ندارد	
عملی □		ندارد	
نظری-عملی □		۳	تعداد واحد:
		۴۸	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- تکمیل آموزش زبان فارسی دوره دبیرستان در حدی که دانشجوی کارشناسی یا فارغ التحصیل دوره کاردانی بتواند کتب فارسی مورد نیاز این سطح را بی غلط بخواند و مطالب مورد نیاز در این سطح را بی غلط بنویسد.

سرفصل های درس:

- درباره نویسندگی و لرزش و نقش نویسنده در جامعه
- برای نویسندگی چه باید کرد؟
- مشخصات یک نوشته خوب
- مشخصات یک نویسنده خوب
- نکته هایی در رسم الخط (شیوه املا) فارسی
- نشانه گذاری
- یادداشت برداری در ضمن مطالعه
- گزارش نویسی (موضوع گزارش، دریافت کننده گزارش، هدف از تهیه گزارش ...)
- خلاصه نویسی (شیوه های تلخیص)
- شیوه تحقیق
 - الف) آشنایی با مراجع تحقیق
 - ب) نحوه استفاده از مراجع و مآخذ
- مقاله نویسی (طرز نوشتن مقاله، انواع مقاله، ادبی، علمی، اجتماعی ...)
- داستان نویسی (شیوه قصه پردازی، مقام ادبیات داستانی، در جامعه، موضوع داستان و طرح انواع آن)
- فن ترجمه (نقش ترجمه و تاثیر آن در ادبیات و فرهنگ ملل)
- انواع نثر (مرسل، ساده، مسجع، مصنوع و فنی، همراه با نمونه ها)
- انواع نظم با شواهد هر نوع
- سبک های ادبی: الف) فارسی (خراسانی، عراقی، هندی، اصفهانی، دوره بازگشت)

عنوان درس به فارسی: دانش خانواده و جمعیت		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	The knowledge of Family and Population	
عمومی ■ نظری ■	ندارد	دروس پیش نیاز:
عملی □	ندارد	دروس هم نیاز:
نظری-عملی □	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف کلی:

- آشنایی دانشجویان با مبانی و آموزه های بنیادین خانواده و مهارت های تشکیل، تحکیم و تعالی نهاد خانواده و تسهیل ازدواج جوانان

اهداف رفتاری:

۱. دانشجویان بتوانند مفاهیم بنیادین خانواده را بر اساس آموزه های دینی بیان کنند.
۲. دانشجویان با معیارهای انتخاب همسر آشنا شوند.
۳. دانشجویان مهارت های مورد نیاز در تشکیل خانواده و نحوه رفتار با همسر و سایر خویشاوندان را بدست آورند.
۴. دانشجویان با مفاهیم بنیادی مباحث جمعیت آشنا شوند.
۵. دانشجویان با فوائد فرزندآوری و آسیب های کاهش جمعیت در سطح ملی و تک فرزندی در ابعاد فردی و خانوادگی آشنا شوند.

سرفصل های اصلی درس:

• فصل ۱- تشکیل خانواده

- بخش ۱- اهمیت و ضرورت ازدواج و تشکیل خانواده در اسلام
- بخش ۲- معیارهای همسرگزینی
- بخش ۳- تسهیل ازدواج
- بخش ۴- تبیین خانواده

• فصل ۲. تحکیم خانواده

- بخش ۱- عوامل استحکام خانواده
- بخش ۲- مهارت های تحکیم خانواده
- بخش ۳- تقویت کارکردهای خانواده
- بخش ۴- نقش های اعضای خانواده

• فصل ۳- تعالی خانواده:

- بخش ۱- اصول و مبانی الگوی اسلامی- ایرانی خانواده
- ۱- قواعد و اصول حاکم بر خانواده
- ۲- حقوق و تکالیف اعضای خانواده: حقوق و مسئولیت های مالی زوجین در خانواده
- ۳- رشد فضایل و کرامات معنوی
- بخش ۲- آداب و سبک زندگی اسلامی- ایرانی در خانواده

• فصل ۴- ایمن سازی خانواده

- بخش ۱- موضوع شناسی مسائل و مشکلات خانواده
- بخش ۲- عوامل تضعیف خانواده
- بخش ۳- ایمن سازی خانواده از آسیب ها و ترمیم خانواده های آسیب دیده

بخش ۴- انحلال خانواده:

الف - طلاق: عوامل طلاق، پیامدهای طلاق و راهکارهای کاهش طلاق

ب- سایر عوامل انحلال: فسخ (تدلیس، عیوب و ...)

• فصل ۵- فرزندآوری و جمعیت

بخش ۱- فرزندآوری و تربیت فرزند: • اهمیت و فوائد فرزندآوری • اخلاق و آداب بارداری و فرزندآوری

بخش ۲- جمعیت:

- جمعیت و جمعیت‌شناسی
- دیدگاه‌های جمعیتی
- سیاست‌های جمعیتی با رویکرد ارتقاء نرخ باروری
- ناباروری و راه‌های درمان آن

منابع اصلی:

- ۱- روانشناسی ازدواج و شکوه همسری، غلامعلی افروز، تهران، موسسه انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۹
- ۲- اخلاق و خانواده، زهرا آیت‌اللهی، نشر معارف، ۱۳۹۱
- ۳- حقوق زن و خانواده، محمود حکمت‌نیا، نشر مرکز امور زنان و خانواده، با مشارکت پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۰
- ۴- درآمدی بر مطالعات جمعیتی، دیوید لوکاس و پاول میر، ترجمه حسین محمودیان، چاپ سوم، ویرایش دوم، ۱۳۸۷

منابع فرعی:

- ۱- فلسفه حقوق خانواده، محمود حکمت‌نیا و همکاران، جلد اول، نشر شورای فرهنگی اجتماعی زنان، ۱۳۸۸
- ۲- رویکردی نوین در روابط خانواده، عزت السادات میرخانی، نشر سفیر صبح، ۱۳۷۹
- ۳- حقوق غیر مالی زوجین، لیلا ثمنی، نشر شورای فرهنگی زنان ۱۳۹۰
- ۴- روابط سالم در خانواده، داوود حسینی، نشر مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۶
- ۵- موازنه حقوق و اخلاق در خانواده، مریم احمدی‌فر، نشر شورای فرهنگی اجتماعی زنان، ۱۳۸۲
- ۶- خانواده کارآمد و متعالی، مهری سوزی، تهران، نیستان، ۱۳۸۷
- ۷- قانون مهرورزی، عباس پسندیده، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۸۹
- ۸- قانون جوانمردی، عباس پسندیده، تهران، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۸۹
- ۹- حقوق و مسئولیت‌های فردی و اجتماعی زن، محمود حکمت‌نیا، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با همکاری مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۹۰
- ۱۰- احکام روابط زن و شوهر و مسائل اجتماعی آنان، سید محمد مسعود معصومی، نشر شباب الجنه، ۱۳۸۹
- ۱۱- مطالعه تطبیقی حقوق زنان از منظر اسلام و غرب، فائزه عظیم زاده اردبیلی و لیلا خسروی، تهران، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۸۸
- ۱۲- آسیب‌شناسی خانواده (مجموعه مقالات)، به کوشش سید جعفر حق‌شناس، با همکاری دفتر مطالعات و تحقیقات زنان و مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۸۸
- ۱۳- هویت و نقش‌های جنسیتی (مجموعه مقالات)، به کوشش محمد رضا زیبایی‌نژاد، تهران، مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۱۳۸۸
- ۱۴- مطلع مهر (راهکارهای جامع و کاربردی برای انتخاب همسر)، امیر حسین بانکی پور فرد، نشر حدیث راه عشق، ۱۳۹۰
- ۱۵- مطلع مهر (عوامل تحکیم خانواده) امیر حسین بانکی پور فرد، نشر حدیث راه عشق، ۱۳۹۰
- ۱۶- جوانان و روابط خانوادگی و نسلی، معاونت مطالعات و تحقیقات، نشر سازمان ملی جوانان، ۱۳۸۷

مشخصات کلی، برنامه، جداول و سرفصل دروس

تربیت بدنی عمومی و آئین نامه اجرایی آن

- ✓ درس تربیت بدنی
- ✓ درس ورزش ۱
- ✓ درس ورزش ۲
- ✓ درس ورزش ۳
- ✓ درس تربیت بدنی ویژه
- ✓ درس ورزش ویژه

الف) مقدمه

تربیت بدنی فرایندی است آموزشی - تربیتی که هدف آن بهبود بخشیدن به اجرا و رشد انسان از طریق فعالیت‌های جسمانی است. تعریف فوق برداشتی است کلی از تعلیم و تربیت که نشان دهنده فرآیند مستمر یادگیری و تکامل کلی در طول زندگی است. تربیت بدنی شامل کسب و پردازش مهارت‌های حرکتی، توسعه و نگهداری آمادگی جسمانی برای تندرستی و سلامتی، کسب دانش علمی درباره فعالیت‌های جسمانی و تمرین و توسعه تصور و ذهنیت مثبت از فعالیت‌های جسمانی به عنوان وسیله‌ای برای بهبود اجرا و عملکرد انسان است.

از اهداف اولیه تعلیم و تربیت، پرورش فرد به عنوان یک انسان هدف‌دار و مستقل و خودگردان است. تربیت بدنی با تأکیدی که بر پرورش جسمی، ذهنی، روحی و برانندگی اجتماعی دارد، در صورت آموزش صحیح و اصولی نقش شایان توجهی را در فرآیند تعلیم و تربیت ایفا خواهد کرد.

به منظور فراهم آوردن زمینه لازم برای اجرای مصوبه فوق و تجدید نظر در نحوه برگزاری کلاس‌های واحدهای تربیت بدنی عمومی، این آیین نامه جهت اجرا و ساماندهی واحدهای تربیت بدنی عمومی ابلاغ می شود.

ب) شرایط و ویژگیهای ضروری برای مدرسان

مدرسان دروس تربیت بدنی و ورزش عمومی لازم است حائز شرایط زیر باشند:

- ترجیحاً عضو هیئت علمی رشته تربیت بدنی دانشگاه‌ها
- فارغ التحصیل رشته های علوم ورزشی
- دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی ارشد علوم ورزشی
- دارای سابقه مؤثر در آموزش درس تربیت بدنی عمومی (منظور از سابقه مؤثر در ادامه شرح داده شده است).

- مدرسان دروس **تربیت بدنی ویژه و ورزش ویژه**، الزاماً باید از فارغ التحصیلان رشته های آسیب شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی یا فیزیولوژی ورزشی باشند و دارای سوابق مؤثر مانند آنچه در فوق ذکر شد، باشند.
 - مدرسان لازم است از ویژگی های فردی مناسب مانند احساس مسئولیت، شاد و پرانرژی، دقیق و علاقمند به آموزش و همراهی با دانشجویان باشند.
 - مدرسان لازم است از صحت کامل جسمانی برخوردار باشند.
 - دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در صورتی که از اساتید مدعو برای ارائه این دروس استفاده می کنند، بدون در نظر گرفتن مدارک تحصیلی مقاطع بالاتر از کارشناسی ارشد، حق التدریس این اساتید مطابق یا همتراز کارشناسی ارشد در نظر گرفته شود.
 - لازم است مدرسان در تمام مدت حضور در کلاس، کفش و لباس ورزشی بر تن داشته باشند و بر امر پوشیدن لباس ورزشی توسط دانشجویان نیز تأکید داشته باشند.
 - مربیان درس تربیت بدنی ملزم به شرکت در دوره های تربیت مدرسان درس تربیت بدنی عمومی با اعتبار پنج ساله هستند (محتوا و اجرای این دوره ها از سوی کمیته برنامه ریزی، تدوین و انجام می شود). اعضای هیئت علمی دانشگاه ها که سابقه تدریس در کلاسهای درس تربیت بدنی عمومی را دارند از این قاعده مستثنی هستند.
- نکته:** سابقه مؤثر مدرس عبارت است از:
- دارا بودن حداقل یک سال سابقه تدریس در دروس تربیت بدنی و ورزش عمومی برای فارغ التحصیلان دکتری و ارشد (ارائه مدارک الزامی است) یا گذراندن دوره های تخصصی تربیت مدرسان تربیت بدنی.
 - دارا بودن حداقل ۵ سال سابقه تدریس درس تربیت بدنی عمومی برای فارغ التحصیلان کارشناسی بازنشسته دانشگاه ها.
 - دارا بودن کارت مربیگری در رشته مربوط به دروس ورزش ۱، ۲ و ۳ و یا سابقه فعالیت ورزشی در رشته مربوطه. اعضای هیئت علمی که دارای سابقه تدریس این واحدها را دارند، از این قاعده مستثنی هستند.
 - در آموزش رشته هایی مثل شنا، آب درمانی، قایقرانی و سایر ورزش های آبی که بر اساس شرایط اقلیمی و امکانات موجود در دانشگاه ها احتمال برگزاری دارند، لازم است مدرسین دارای سابقه مؤثر در رشته مربوطه و ترجیحاً دارای کارت ناجی غریق و آمادگی ناجی باشند در غیر این صورت وجود ناجیان غریق مطابق با استانداردهای فدراسیون های مربوطه در کنار مدرسین به منظور حفاظت از جان دانشجویان الزامی است.

- در آموزش رشته های کوهنوردی، سنگ نوردی، دیواره نوردی، اسکی و رشته های مشابه که در فضاهاى دشوار نظیر کوهستان یا جنگل برگزار می شود، نیاز است مدرسان دارای سابقه مؤثر در رشته های مربوطه و یا کارت مربیگری باشند و همچنین وجود نیروهای حافظ امنیت و جان دانشجویان مطابق با استانداردهای فدراسیون های مربوطه الزامی است.

ت) شیوه اجرای دروس

۱. **آموزش بهداشت فردی:** دانشجویان لازم است در دروس تربیت بدنی و ورزش، با مفهوم ناهنجاریهای عضوی و روشهای تشخیص آن، رعایت بهداشت پوست، کفش، جوراب و پوشاک زیر و رو، لباس مناسب ورزش، رفع بوی بدن و ... آشنا شوند و لازم است در هر جلسه مدرسین به آموزش این سرفصل ها بپردازند.

۱- **آموزش بهداشت حرکتی:** آموزش نحوه صحیح راه رفتن، دویدن، نشستن، خوابیدن، حمل بار و، آموزش نحوه صحیح گرم کردن و ورزش کردن، آموزش نحوه استفاده از مواد غذایی و نوشیدنی های مناسب در زمان ورزش و قبل و بعد از آن

۲. **آموزش فنون و مهارت های ورزشی:** در دروس تربیت بدنی و ورزش همیشه لازم است افراد با رشته های ورزشی مختلف آشنا شوند. در کلاس های درس تربیت بدنی در کنار توجه به عوامل آمادگی جسمانی بهتر است کلاس ها با استفاده از رشته های ورزشی که در جهت تقویت قوای جسمانی است اما بصورت هدفمند و مفرح است نظیر یوگا، ایرویک، پيلاتس، بدنسازی سبک آزاد و ... برگزار شود.

کلاس های ورزش ۱، ۲ و ۳ لازم است با استفاده از رشته های مختلف ورزشی و با توجه به ظرفیت های دانشگاه و اهداف ورزش دانشگاه برگزار شود و دانشجویان بر حسب علاقمندی خود به انتخاب کلاس ها اقدام کنند.

حتی المقدور در دروس ورزش ۱، ۲ و ۳، تدریس بازیهای بومی و محلی در اولویت باشد.

ث) ارزیابی نهایی دروس

نمره ارزیابی نهایی در اشکال زیر تقسیم و تعیین می شود:

۱. آزمون کتبی با استفاده از منابع مطالعاتی پوشش دهنده سرفصل های درس و با صلاح دید اساتید مربوطه با تخصیص یک پنجم نمره کل

۲. آزمون عملی که در درس تربیت بدنی به صورت ایستگاهی و با تخصیص دو پنجم از نمره کل و در دروس ورزش ۱، ۲ و ۳ به صورت آزمون فنون و مهارتها با تخصیص سه پنجم نمره کل

۳. تعیین میزان رشد توانایی های جسمانی و حرکتی دانشجو با تخصیص یک پنجم از نمره نهایی در درس تربیت بدنی (برای تعیین نمره این آزمون، مقایسه رشد توانایی های جسمانی و حرکتی دانشجویان با توجه به گزارش وضعیت جسمانی و بدنی پایان دوره توسط مراکز مشاوره ورزشی دانشگاه به اساتید مربوطه، امکان پذیر است)

۴. شرکت دانشجویان در کلاس‌های ورزشی اداره تربیت بدنی دانشگاه با تخصیص یک پنجم از نمره نهایی کلاس (این امر با تأییدیه ادارات تربیت بدنی و مربیان مربوطه قابل بررسی است)

ج) مدیریت و برنامه ریزی دروس تربیت بدنی و ورزش عمومی

- برنامه ریزی و نظارت بر اجرای دروس تربیت بدنی و ورزش عمومی توسط دانشکده یا گروه آموزشی علوم ورزشی با هماهنگی اداره تربیت بدنی آن دانشگاه صورت گیرد.

جدول دروس واحدهای تربیت بدنی و ورزش عمومی

شماره درس	نام درس	تعداد واحد	ارزش واحد (برای محاسبه حق التدریس)	نوع واحد	نوع درسی	تعداد ساعت	ظرفیت کلاس	پیش نیاز/هم نیاز
۹۲۰۰۰۱	تربیت بدنی	۱	۱/۷۵	نظری - عملی	عمومی - اجباری	۲۴	۲۵	-
۹۲۰۰۰۲	ورزش ۱	۱	۱/۷۵	عملی	عمومی - اجباری	۳۲	۲۰	۹۲۰۰۰۱
۹۲۰۰۰۳	ورزش ۲	۱	۱/۷۵	عملی	عمومی - اختیاری	۳۲	۲۰	۹۲۰۰۰۲
۹۲۰۰۰۴	ورزش ۳	۱	۱/۷۵	عملی	عمومی - اختیاری	۳۲	۲۰	۹۲۰۰۰۳
۹۲۰۰۰۵	تربیت بدنی ویژه	۱	۱/۷۵	نظری - عملی	عمومی - اجباری	۲۴	۲۰	-
۹۲۰۰۰۶	ورزش ویژه	۱	۱/۷۵	عملی	عمومی - اجباری	۳۲	۱۵	۹۲۰۰۰۵

توجه:

- ✓ سرفصل دروس ورزش ۲ و ورزش ۳ همانند ورزش ۱ است با این تفاوت که از بین ورزش های متداول و دایر در دانشگاه، ورزش دیگری انتخاب و تدریس می شود.
- ✓ برای همگن نمودن کلاس های تربیت بدنی ویژه و ورزش ویژه، دانشجویان خاص با شرایط مشابه در یک کلاس قرار گیرند.
- ✓ تعداد واحدها در مقطع کاردانی، یک واحد اجباری (تربیت بدنی یا تربیت بدنی ویژه) و یک واحد اختیاری (ورزش ۱ یا ورزش ویژه) می باشد.
- ✓ تعداد واحدها در مقطع کارشناسی ناپیوسته، یک واحد اجباری (ورزش ۱ یا ورزش ویژه) و یک واحد اختیاری (ورزش ۲) می باشد.
- ✓ در صورتی که دانشجو در مقطع کاردانی، واحد ورزش ۱ را به عنوان درس اختیاری گذرانده باشد، بایستی در مقطع کارشناسی ناپیوسته، واحد ورزش ۲ را به صورت اجباری و واحد ورزش ۳ را به صورت اختیاری انتخاب نماید.
- ✓ تعداد واحدها در مقطع کارشناسی پیوسته، ۲ واحد اجباری (تربیت بدنی و ورزش ۱) می باشد که ترجیحا در ترم اول و دوم ارائه می شوند و ۲ واحد اختیاری (ورزش ۲ و ورزش ۳) نیز در کلیه برنامه ها لحاظ می شوند.
- ✓ مسئولیت اجرای دروس ذکر شده به عهده دانشکده ها یا گروه های علوم ورزشی دانشگاه ها می باشد.

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس به فارسی:
	عملی			تربیت بدنی
	عمومی - اجباری	نوع درس	تعداد ساعت: ۲۴	(۹۲۰۰۱)
	عمومی - اختیاری			عنوان درس به انگلیسی: Physical Education

اهداف کلی درس:

- آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم تربیت بدنی و نقش و اثر آن در زندگی فردی و اجتماعی، فرا گرفتن شیوه‌های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن، فرا گرفتن اصول حرکات بدنی، آشنایی و کسب قابلیت‌های مربوط به حرکات پایه ورزشی و ایجاد فرصت مناسب ورزشی.

سرفصل درس:

- اصول و فلسفه و اهداف تربیت بدنی از دیدگاه مکتب
- شناخت اوقات فراغت و نقش ورزش در این زمینه
- رفتار فردی و اجتماعی در محیط ورزش
- موضوع ایمنی و بهداشت در محیط ورزش
- اصول حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن و کنترل وزن
- وضعیت بدنی مطلوب، ناهنجاری‌های وضعیتی بدن و حرکات اصلاحی
- روش‌های صحیح انجام حرکات در فعالیت‌های روزمره زندگی از قبیل خوابیدن، نشستن، ایستادن، راه رفتن، بلند کردن اجسام
- اصول خودآزمایی جسمی و حرکتی
- ورزش و درمان بیماری‌ها

کار عملی:

- توسعه عوامل آمادگی جسمانی مرتبط با تندرستی و مهارت شامل قدرت، استقامت عضلانی، نیرو و توان، استقامت قلبی-تنفسی، انعطاف پذیری، چابکی، سرعت، تعادل و هماهنگی

روش ارزشیابی				
پروژه	آزمون‌های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	۲۰ درصد نمره	آزمون کتبی		✓
	۴۰ درصد نمره	آزمون عملکردی		
	۲۰ درصد نمره	میزان رشد عملکردی (گزارش مرکز مشاوره ورزشی دانشگاه)		
	۲۰ درصد نمره	شرکت در برنامه‌های ورزشی اداره تربیت بدنی دانشگاه		

منابع:

۱- نمازی زاده، مهدی، سلحشور، بهمن. تربیت بدنی عمومی، انتشارات سمت، (۱۳۹۱)، چاپ بیست و یکم، تهران.

۲- گائینی عباسعلی، رجبی حمید. آمادگی جسمانی، انتشارات سمت، (۱۳۹۱)، چاپ هشتم، تهران.

3- Vivian Heyward, Advanced Fitness Assessment and Exercise Prescription, (2005), 6th Edition, Human Kinetics.

4- Carol Kennedy-Armbruster, Mary Yoke, Methods of Group Exercise Instruction Course, (2009), 2nd Edition, Human Kinetics.

دروس پیش نیاز: ۹۲۰۰۰۱	نظری	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس به فارسی:
	عملی			ورزش ۱
	عمومی - اجباری	نوع درس	تعداد ساعت: ۳۲	(۹۲۰۰۰۲)
	عمومی - اختیاری			عنوان درس به انگلیسی: Sport 1

اهداف کلی درس:

- آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزش‌های گروهی و انفرادی متداول در ایران با توجه به امکانات دانشگاه و علاقه مندی دانشجوی و ایجاد فرصت مناسب برای کسب تجارب فردی و گروهی.

سرفصل درس:

- تاریخچه رشته ورزشی
- قوانین و مقررات رشته ورزشی
- آموزش ابعاد، ویژگیها، ابزار و لوازم، استانداردها و ملاحظات ایمنی رشته ورزشی

کار عملی:

- آموزش تکنیک
- آموزش تاکتیک

روش ارزشیابی				
پروژه	آزمون های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	۲۰ درصد نمره	آزمون کتبی		✓
	۶۰ درصد نمره	آزمون عملکردی		
	۲۰ درصد نمره	شرکت در برنامه های ورزشی اداره تربیت بدنی دانشگاه		

منابع:

- ۱- کتاب های مربوط به آموزش رشته ورزشی
- ۲- پایگاه های اطلاع رسانی فدراسیون های بین المللی و ملی برای استخراج آخرین قوانین و مقررات رشته های ورزشی

سرفصل درس

دروس پیش نیاز: ۹۲۰۰۰۲	نظری	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس به فارسی: ورزش ۲ (۹۲۰۰۰۳)
	عملی			
	عمومی - اجباری	نوع درس	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Sport 2
	عمومی - اختیاری			

اهداف کل درس:

- آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزش‌های گروهی و انفرادی متداول در ایران با توجه به امکانات دانشگاه و علاقه مندی دانشجوی و ایجاد فرصت مناسب برای کسب تجارب فردی و گروهی.

سرفصل درس:

- تاریخچه رشته ورزشی
- قوانین و مقررات رشته ورزشی
- آموزش ابعاد، ویژگیها، ابزار و لوازم، استانداردها و ملاحظات ایمنی رشته ورزشی

کار عملی:

- آموزش تکنیک
- آموزش تاکتیک

روش ارزشیابی				
پروژه	آزمون های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	۲۰ درصد نمره	آزمون کتبی		✓
	۶۰ درصد نمره	آزمون عملکردی		
	۲۰ درصد نمره	شرکت در برنامه های ورزشی اداره تربیت بدنی دانشگاه		

منابع:

- ۱- کتاب های مربوط به آموزش رشته ورزشی
- ۲- پایگاه های اطلاع رسانی فدراسیون های بین المللی و ملی برای استخراج آخرین قوانین و مقررات رشته های ورزشی

دروس پیش نیاز: ۹۲۰۰۰۳	نظری	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس به فارسی:
	عملی			ورزش ۳ (۹۲۰۰۰۴)
	عمومی - اجباری	نوع درس	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی:
	عمومی - اختیاری			Sport 3

اهداف کل درس:

- آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزش‌های گروهی و انفرادی متداول در ایران با توجه به امکانات دانشگاه و علاقه مندی دانشجوی و ایجاد فرصت مناسب برای کسب تجارب فردی و گروهی.

سرفصل درس:

- تاریخچه رشته ورزشی
- قوانین و مقررات رشته ورزشی
- آموزش ابعاد، ویژگیها، ابزار و لوازم، استانداردها و ملاحظات ایمنی رشته ورزشی

کار عملی:

- آموزش تکنیک
- آموزش تاکتیک

روش ارزشیابی				
پروژه	آزمون های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	۲۰ درصد نمره	آزمون کتبی		✓
	۶۰ درصد نمره	آزمون عملکردی		
	۲۰ درصد نمره	شرکت در برنامه های ورزشی اداره تربیت بدنی دانشگاه		

منابع:

- ۱- کتاب های مربوط به آموزش رشته ورزشی
- ۲- پایگاه های اطلاع رسانی فدراسیون های بین المللی و ملی برای استخراج آخرین قوانین و مقررات رشته های ورزشی

دروس پیش نیاز:	نظری	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس به فارسی: تربیت بدنی ویژه (۹۲۰۰۵)
	عملی			
	عمومی - اجباری	نوع درس	تعداد ساعت: ۲۴	عنوان درس به انگلیسی: Special Physical Education
	عمومی - اختیاری			

اهداف کل درس:

- آشنایی با مفاهیم تربیت بدنی و علوم ورزشی و نقش آن در زندگی فردی و اجتماعی، فراگرفتن شیوه های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدنی، فراگرفتن اصول حرکات بدنی با در نظر گرفتن شرایط جسمانی ویژه، آشنایی و کسب قابلیت های مربوط به حرکات پایه ورزشی با توجه به توانمندی های بیماران خاص و معلولان و ایجاد فرصت مناسب ورزشی، خودکفایی جسمانی و بازگشتن به مسیر اصلی زندگی.

سرفصل درس:

- اصول و فلسفه و اهداف تربیت بدنی از دیدگاه مکتب
- شناخت اوقات فراغت و نقش ورزش در این زمینه
- رفتار فردی و اجتماعی در محیط ورزش
- موضوع ایمنی و بهداشت در محیط ورزش با ملاحظه ویژگی های جسمانی دانشجو (معلولیت، بیماری خاص، بارداری و ...)
- اصول حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن و کنترل وزن با ملاحظه ویژگی های جسمانی دانشجو
- وضعیت بدنی مطلوب، ناهنجاری های وضعیتی بدن و حرکات اصلاحی با ملاحظه ویژگی های جسمانی دانشجو
- روش های صحیح انجام حرکات در فعالیت های روزمره زندگی از قبیل خوابیدن، نشستن، ایستادن، راه رفتن، بلند کردن اجسام با ملاحظه ویژگی های جسمانی دانشجو
- اصول خودآزمایی جسمی و حرکتی با ملاحظه ویژگی های جسمانی دانشجو
- نقش ورزش در سلامتی و کارایی با ملاحظه ویژگی های جسمانی دانشجو
- ورزش و درمان بیماری ها

کار عملی:

- توسعه عوامل آمادگی جسمانی مرتبط با تندرستی و مهارت شامل: قدرت، استقامت عضلانی، نیرو و توان، استقامت قلبی- تنفسی، انعطاف پذیری، چابکی، سرعت، تعادل و هماهنگی

روش ارزشیابی				
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی		پروژه
✓		آزمون های نوشتاری		۴۰ درصد نمره
		آزمون های عملکردی		۶۰ درصد نمره

منابع:

- ۱- نمازی زاده، مهدی، سلحشور، بهمن. تربیت بدنی عمومی، انتشارات سمت، (۱۳۹۱)، چاپ بیست و یکم، تهران.
- ۲- برایان، لوتهرلنس، ایگناسیو ریل. ورزش و درمان بیماریها، ترجمه: فرزین حلبچی، مهران عسگری خانقاه، انتشارات امید دانش. -
- 3- Danny Barnes, Action Plan for Diabetes, (2004), Human Kinetics.
- 4- Claudia Emes, Beth. Velde, Practicum in Adapted Physical Activity, (2005), Human Kinetics.
- 5- Bonnie Berk, Motherwell Maternity Fitness Plan, (2005). Human Kinetics.
- 6- J. Larry Durstine, Geoffrey Moore, Patricia Painter, Scott Roberts, ACSM's Exercise Management for Persons With Chronic Diseases & Disabilities, 3rd Edition, (2009). Human Kinetics.

- 7- Lindsay Canales, Rebecca Lytle, Physical Activities for Young People With Severe Disabilities, (2011), Human Kinetics.
- 8- Joseph Winnick, Adapted Physical Education and Sport, (2011), 5th Edition, Human Kinetics.
- 9- Ronald Davis ,Teaching Disability Sport, (2011), 2nd Edition, Human Kinetics.
- 10- Pattie Rouse , Adapted Games & Activities, (2004), Human Kinetics.

دروس پیش نیاز: ۹۲۰۰۰۵	نظری	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس به فارسی:
	عملی			ورزش ویژه
	عمومی - اجباری	نوع درس	تعداد ساعت: ۳۲	(۹۲۰۰۰۶)
	عمومی - اختیاری			عنوان درس به انگلیسی: Special Sport

اهداف کل درس:

- آشنایی دانشجویان با رشته های متداول ورزشی معلولان و بیماران خاص در ایران، آشنایی و یادگیری فنون و مقررات یکی از ورزش های گروهی و انفرادی متداول در ایران با توجه به امکانات دانشگاه، علاقه و توانمندی دانشجویان و ایجاد فرصت مناسب برای کسب تجارب فردی و گروهی، خودکفایی جسمانی و بازگشتن به مسیر اصلی زندگی.

سرفصل درس:

- تاریخچه رشته ورزشی
- قوانین و مقررات رشته ورزشی
- آموزش ابعاد، ویژگیها، ابزار و لوازم، استانداردها و ملاحظات ایمنی رشته ورزشی

کار عملی:

- آموزش تکنیک
- آموزش تاکتیک
- اجرای مهارت های رشته ورزشی

روش ارزشیابی				
پروژه	آزمون های نهایی		میان ترم	ارزشیابی مستمر
	۲۰ درصد نمره	آزمون های نوشتاری		✓
	۸۰ درصد نمره	آزمون های عملکردی		

منابع:

- ۳- کتاب های مربوط به آموزش رشته ورزشی
- ۴- پایگاه های اطلاع رسانی فدراسیون های بین المللی و ملی برای استخراج آخرین قوانین و مقررات رشته های ورزشی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دروس اختیاری پیشنهادی دستگاههای اجرایی

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۹/۲۲

شماره: ۲/۲۰۸۹۵۲

پیوست:

روسای محترم

دانشگاه ها، موسسه ها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیردولتی سراسر کشور

باسلام و احترام؛ به استناد مصوبات جلسات شماره ۸۷۶ مورخ ۹۵/۵/۲۳ و شماره ۸۷۹ مورخ ۹۵/۸/۱۵ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی در خصوص ارائه دروس اختیاری - پیشنهادی سایر دستگاهها بدینوسیله مراتب زیر جهت اجرا ابلاغ میگردد:

ماده واحده: به کلیه موسسه های آموزش عالی اجازه داده می شود تا از مجموع دروس پیشنهادی دستگاههای اجرایی، سواردی را (با اولویت دروس مهارت های زندگی دانشجویی، کارآفرینی، ارزشهای دفاع مقدس، فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، شناخت محیط زیست، مدیریت بحران، استاندارد سازی) و برعکس مقررات آموزشی در دوره های کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) به عنوان دروس اختیاری به دانشجویان ارائه نمایند.

تبصره (۱) در دانشگاههای دولتی، ارائه دروس مذکور تا حداکثر دو درس رایگان و در سایر موسسات، منوط به پرداخت هزینه توسط دانشجو خواهد بود.

تبصره (۲) دروس مذکور در چارچوب سنوات مجاز و مازاد بر سقف واحد های دوره ارائه و بدون تاثیر در معدل؛ در کارنامه تحصیلی دانشجویان درج می شود.

تبصره (۳) سرفصل هر یک از دروس با هماهنگی دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت متبوع، تدوین می گردد.

اجرای این مصوبه طبق شیوه نامه مصوب موسسه انجام می شود و سایر بخشنامه های مربوط به ارائه دروس اختیاری مذکور از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، لغو می شود.

با آرزوی توفیق الهی

مجتبی میریختی

معاون آموزشی

رونوشت:

کلیه معاونین و مسئولین ذیربط ستادی جهت استحضار

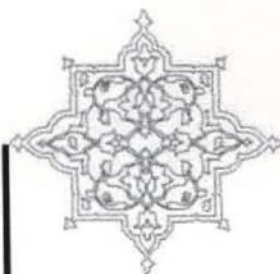

نشانی:
تهران، شهرک قدس
میدان صنعت، خیابان
خورشید، خیابان هرمزان
پوش خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰
صندوق پستی:
تهران، ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵
Website: www.msrt.ir
Email: info@msrt.ir

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۲/۱۱

شماره: ۲/۲۸۵۷۶۱

پیوست:

روسای محترم

دانشگاه‌ها، موسسه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیر دولتی سراسر کشور

با سلام و احترام؛

پیرو بخشنامه شماره ۲/۲۰۸۹۵۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۲۲ در خصوص ارائه دروس اختیاری با استناد به مصوبه جلسه ۸۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، بدینوسیله اصلاحیه تبصره ۲ به شرح ذیل ابلاغ می گردد:

تبصره ۲: دروس مذکور در چهار چوب سنوات مجاز و مازاد بر سقف واحد های دوره ارائه و با ثبت نمره دروس و تاثیر در معدل در کارنامه تحصیلی دانشجو درج می شود.

با آرزوی توفیق الهی

مجتبی شریعتی عباس
معاون آموزشی

رونوشت:

- جناب آقای دکتر عبدالرحیم نوه ابراهیم مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی

فئدانی:

تهران شهرک قدس

میدان صنعت، خیابان

خوردین، خیابان هرمزان

نبش خیابان پیروزان جنوبی

کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱

شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰

صندوق پستی:

تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵

Website: www.msrt.ir

Email: info@msrt.ir

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان آموزش

تاریخ: ۸۹/۵/۲۴
شماره: ۲۲۷۱۶۸۴۹
پیوست:

رئیس محترم دانشگاه:

اراک □ ارومیه □ اصفهان □ الزهرا (س) □ ایلام □ یومعلی سینا □ بیرجند □ بین المللی
امام خمینی (ع) □ پیام نور □ تبریز □ تربیت حیدریه □ تفرش □ تربیت معلم تهران □ تربیت معلم
آذربایجان □ تربیت معلم سبزوار □ تهران □ حضرت معصومه (س) □ جامع علمی کاربردی □
خواجه فارسی □ دریانوردی و علوم دریایی چابهار □ رازی □ زابل □ زنجان □ سمنان □ سیستان و
بلوچستان □ صنعتی سیرجان □ شهرکرد □ شهید باهنر کرمان □ شهید بهشتی □ شهید چمران
اصفهان □ شیراز □ صنعتی بیرجند □ صنعتی بابل □ صنعتی قم □ صنعتی اصفهان □ صنعتی
اسرکیر □ صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی □ صنعتی سپهد تبریز □ صنعتی شاهرود □ صنعتی
شریف □ صنعتی شیراز □ صنعتی همدان □ صنعتی ارومیه □ علامه طباطبائی □ علم و صنعت ایران
علوم و فنون دریایی خرمشهر □ دامغان □ علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان □ فردوسی
مشهد □ قم □ کاشان □ کشاورزی و منابع طبیعی رامین □ کردستان □ گلستان □ گیلان
□ ارستان □ مازندران □ ملایر □ محقق اردبیلی □ مراغه □ معارف اسلامی □ ولیعصر (عج)
□ رفسنجان □ هرمزگان □ هنر □ هنر اصفهان □ هنر اسلامی تبریز □ یزد □ یاسوج □ جیرفت □
علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری □ صنعتی کرمانشاه □ صنعتی چندی شاپور □
مجتمع آموزش عالی: ایرانشهر - بم - بیهان - جهرم - گنبد - نسا - قنی و مهندسی قوچان
دانشکده: قنی و مهندسی گلپایگان - علم اقتصادی - قنی و مهندسی بناب

با سلام،

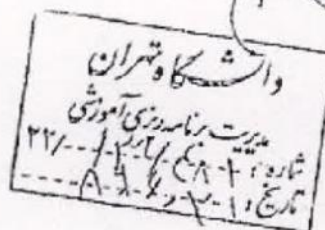
احتراماً، در راستای اجرایی شدن مصوبه جلسه ۶۴۶ مورخ ۸۸/۴/۳۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی
متمضمّن مصوبه جلسه ۱۵۴ مورخ ۸۶/۱۲/۱۴ شورای اسلامی شدن دانشگاهها و مراکز آموزشی، به
پیوست یک نسخه سرفصل درس آشنایی با دفاع مقدس مصوب کمیته کاری آموزش عالی برای اجرا
از اول مهرماه سال تحصیلی ۸۹-۹۰ ارسال می گردد. مقرر فرمایید برنامه ریزی و اقدامات لازم برای
تحقیق ارائه درس مزبور بعمل آورند.

شایان ذکر است برای ارائه درس مزبور رعایت موارد به شرح ذیل الزامی است:

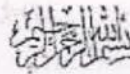
- ۱- درس آشنایی با دفاع مقدس بصورت یک درس ۲ واحدی اختیاری می باشد.
- ۲- ارائه این درس برعهده مدرسی می باشد که قبلاً مجوز ارائه آن از سوی پژوهشگاه
علوم و معارف دفاع مقدس صادر شده باشد.
- ۳- مسئولیت ارائه این درس صرفاً برعهده معاونت محترم آموزشی دانشگاه می باشد.

با آرزوی توفیق الهی

دکتر حسین نادری منش

نشانی:
تهران - شهرک قدس
میدان صنعت، خیابان
خوردین، خیابان مهران
تپش خیابان پیروزان جنوبی
کد پستی: ۲۳۸۹۱-۲۴۴۶
شماره تلفن: ۸۲۳۳۱۰۰۰
صفه فستی:
تهران ۱۵۱۳-۱۲۶۶۵
Website: www.msrt.ir
Email: info@msrt.ir

بر اساس مصوبات شماره ۱۵۴ و ۱۷۷ شورای اسلامی شدن دانشگاهها و مراکز آموزشی و تشکیل دو جلسه کمیته کارآموزی عالی در حضور معاونت آموزشی وزارت علوم (جناب آقای دکتر عباس لطفی) در تاریخ های ۸۸/۲/۳۱ و ۸۸/۵/۱۴ و سه جلسه کمیته مرکزی نظارت بر حسن اجرای درس "آشنایی با دفاع مقدس" در حضور سرلشکر دکتر صفوی در تاریخ های ۸۸/۵/۲۷ و ۸۸/۵/۱۴ و ۸۸/۵/۲۲ با حضور اساتید و کارشناسان صاحب نظر سرفصلهای درس مورد بحث و تبادل نظر کارشناسی قرار گرفت و به شرح زیر تصویب گردید.

گروه درس: عمومی

تعداد واحد: ۲ واحد نظری اختیاری

مقطع: کارشناسی

سرفصل های مصوب درس آشنایی با دفاع مقدس:

- ۱- کلیات تبیین مفاهیم جنگ و دفاع (ضرورت ارائه درس آشنایی با دفاع مقدس)
- ۲- آشنایی با جغرافیای نظامی مناطق مرزی ایران و عراق
- ۳- بررسی نظری علل وقوع جنگها (سوابق تاریخی مناقشات مرزی ایران و عراق تا ۱۹۷۵)
- ۴- بررسی وضعیت محیط امنیتی و بین المللی ایران در آغاز جنگ و مقایسه آن با عراق
- ۵- زمینه سازی، اهداف و علل آغاز جنگ
- ۶- هجوم سراسری و اشغال نظامی مناطقی از جنوب غرب و غرب ایران
- ۷- راهبرد امام، مقاومت مردمی و نیروهای مسلح، متوقف کردن متجاوز
- ۸- راهبرد آزاد سازی مناطق اشغالی ایران (عملیات های تأمین الاثمه، طریق القدس، فتح السین، بیت المقدس)
- ۹- راهبرد تعقیب و نتیجه متجاوز با هدف خاتمه جنگ و رسیدن به صلح شرافتمندانه، (عملیات های خیبر، والفجر، ۸، کربلای ۵)
- ۱۰- جنایات جنگی رژیم بعث عراق (جنگ شیمیایی، جنگ شیمیایی، جنگ نفتکش ها، رفتار با اسرا)
- ۱۱- رفتار سازمان ملل در جنگ عراق علیه ایران و فرایند صدور قطعنامه ۵۹۸
- ۱۲- نقش قدرت های منطقه ای و فرا منطقه ای در جنگ عراق علیه ایران
- ۱۳- پیچیدگی پایان یافتن جنگ (پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران و دفع تجاوز مجدد عراق و مناقش و پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی عراق)
- ۱۴- عوامل پیروزی ایران (رهبری حضرت امام (ره)، تدبیر و ابتکار در فرماندهی و مدیریت دفاع مقدس، فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت، وحدت ملی، پشتیبانیهای مردمی، اسطوره های دفاع مقدس)
- ۱۵- نتایج و دستاوردهای جنگ و دفاع مقدس در عرصه داخلی و بین المللی (فرهنگ مقاومت، ارتقاء موقعیت فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، فناوری و نظامی ایران)
- ۱۶- بازدید از موزه ها و مناطق دفاع مقدس (در صورت امکان)

اهداف درس:

۱. آشنایی دانشجویان با ابعاد جنگ تحمیلی، دفاع مقدس و فرهنگ ایثار و شهادت
۲. آشنایی با نتایج و دستاوردهای جنگ و دفاع مقدس در عرصه داخلی و بین المللی (مکتب مقاومت، ارتقاء موقعیت سیاسی، فرهنگی، فناوری و نظامی ایران)

منابع درس:

- ۱- ولایتی، علی اکبر؛ تاریخ سیاسی جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۶
- ۲- بنی لوحی، سیدعلی؛ مبانی دفاع از دیدگاه امام خمینی (ره) در دفاع مقدس با تحلیل مقایسه ای، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۷۸
- ۳- منصوری لاریجانی، اسماعیل؛ آشنایی با مقدس ویژه دانشجویان، نشر - اسلامی، ۱۳۸۰
- ۴- درویشان، محمد، خونین شهر تا خرمشهر، سیری در جنگ ایران و عراق، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، سپاه، ۱۳۷۹

اعضای کمیته مرکزی نظارت:

ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱	سردار سرلشکر پاسدار دکتر سید یحیی صفوی	دانشیار دانشگاه امام حسین (ع)
۲	سردار سرلشکر پاسدار دکتر محمد حسین افشردی	رئیس دانشکده عالی دفاع ملی
۳	سردار سرلشکر پاسدار دکتر مصطفی ایزدی	
۴	سردار سرلشکر پاسدار دکتر حسین تفتی	
۵	سردار سرلشکر پاسدار احمد سوداگر	
۶	حجت الاسلام دکتر حسن علی اکبری	
۷	حجت الاسلام دکتر علی رضا ابراهیمی	
۸	آقای دکتر اکبر نظری	
۹	آقای دکتر حسین اردستانی	
۱۰	آقای دکتر مهدی آقاییور	
۱۱	آقای مهندس نجف عزیزپور	
۱۲	آقای دکتر علی اسفندیروشن	

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۶/۲۱

شماره: ۹۵/۲۸۱۵۹

پمونت: دارد

ریاست جمهوری

به نام خدا

جناب آقای دکتر فرهاد مملستانی فرد
مدیر کل محترم دفتر ارتباط با صنعت و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

موضوع: ارسال سرفصل و منابع درسی ۲ واحد شناخت محیط زیست

باسلام و احترام،

ناگشت به نامه شماره ۳/۱۱۵۹۷۹ مورخ ۱۳۹۵/۶/۳ به ویست سرفصل و منابع درسی برای درج ۲
واحد درسی در مقاطع آموزش عالی با عنوان "شناخت محیط زیست" تقدیم می گردد، خواهشمند است از
نتیجه اقدامات بعمل آمده این معاونت را مطلع نمایید.

تمنای محترم
معاونان آموزش عالی و پژوهش

- جناب آقای دکتر احمدی معاون محترم پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جهت استحضار.
- اعضای محترم کارگروه تدوین نامه فی مابین سازمان و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، جهت استحضار.

تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید حکیم بین شیخ فضل الله و یادگار امام، پارک طبیعت پردیسان تلفن: ۴۲۷۸۱۰۰۰
آدرس اینترنتی: www.doe.ir پست الکترونیکی: info@doe.ir صندوق پستی: ۱۳۱۵۵-۷۳۸۳

سرفصل ها و منابع درسی واحد عمومی شناخت محیط زیست
(کلید مقاطع کارشناسی)

عنوان درس به فارسی: شناخت محیط زیست	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	پایه	نظری	عملی
				نظری	عملی
				نظری	عملی
				نظری	عملی
عنوان درس به انگلیسی: Recognition of Natural and Man- made Environment	تعداد ساعت: ۳۲	دروس پیش نیاز: ندارد		نظری	عملی
دارد				ندارد	
کارگاه				آزمایشگاه	
سفر علمی				سمینار	

"شناخت محیط زیست" (کد درس:)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

هدف از این درس آشنا نمودن دانشجویان با محیط پیرامون (محیط زیست) است. در این راستا مبانی مفهومی محیط زیست بصورت نظری آموزش داده می شود. دانشجویان با آلودگی ها و تخریب های انسانی که اثرات و پیامدهای نامطلوبی را بر محیط زیست و خود انسان بر جای می گذارند، آشنا می شوند. آنها می آموزند که میزان استفاده و بهره برداری از محیط زیست و منابع طبیعی دارای حد استانه است و هر فرد در قبال حفظ محیط زیست خود مسئولیت دارد. قوانین و آیین نامه های محیط زیستی توضیح داده می شوند و دانشجویان فرا می گیرند که در هر رشته تحصیلی که متخصص می شوند، حفاظت از محیط زیست در کنار فعالیت های حرفه ای شان امری لازم و ضروری است. آنها همچنین با محیط زیست ایران آشنا می شوند و گداهای اخلاقی با اصول مرامنامه حفاظت از محیط زیست را فرا می گیرند.

موضوعات:

محیط زیست

- اجزای محیط زیست
- پیوستگی در محیط زیست
- محیط زیست طبیعی
- محیط زیست انسان ساخت
- محیط زیست شهری و روستایی
- محیط زیست ایران (چالش ها، جنبه ها و فرصت ها)
- مفاهیم پایداری و توسعه پایدار

بوم سازگان

- معانی بوم سازگان
- متغیرها و اجزای اصلی بوم سازگان
- فرایندها، چرخه ها، ارتباطات و پویایی بوم سازگان
- انواع بوم سازگان (خشکی، آبی)
- بوم ها و مهم ترین بوم سازگان کره زمین

تنوع زیستی

- معانی شناخت تنوع زیستی
- اهمیت و ارزش تنوع زیستی
- رقابت میان گونه ای
- پراکنش و تنوع زیستی در ایران
- مدیریت حیات وحش (گیاهان و جانوران)
- حفاظت حیات وحش
- اهمیت زیستی و تنوع زیستی

انواع آلودگی و اثرات مستقیم آن بر جامعه انسانی

- آلودگی هوا
- آلودگی آب
- آلودگی خاک
- آلودگی صدا
- مواد زائد جامد (پسماندهای مادی و خطرناک)
- آفت کش ها، علف کش ها و کودها
- فاضلات سنجین

- تشعشعات
- آلودگی غذایی و محصولات دستکاری شده ژنتیکی
- پسماند های الکترونیک
- اثر آلودگی ها بر بوم سازگاری و انسان
- آلاینده ها و رویداد زمین گرمایی

انسان و محیط زیست

- تعریف رشد
- پراکنش جمعیت
- تاریخچه تغییرات جمعیت
- شهرنشینی
- ظرفیت برد (زمین، انرژی و منابع طبیعی)
- رابطه جمعیت و پایداری
- ایمنی و بهداشت انسان

برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست

- مبانی برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست
- ارزیابی اثرات محیط زیستی
- مقدمه ای بر آمایش سرزمین
- برنامه ریزی روستایی، شهری و منطقه ای
- برنامه ریزی برای حفاظت و تخصیص صحیح منابع
- برنامه ریزی و مدیریت تلفیقی منابع

حفظ محیط زیست

- اصلاح الگوی مصرف (بازاندیشی، بازگامی، بازمصرف، بازیافت)
- حفاظت از آب، زمین، انرژی، هوا و مدیریت زباله (مفاهیم، روش ها)
- حفاظت از مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست
- اهمیت حفاظت از محیط زیست در اسلام
- سرمایه های اجتماعی و سازمان های مردم نهاد
- نقش آموزش و توانمندسازی در حفاظت از محیط زیست
- وظایف شهروندی
- وظایف شغلی
- مقدمه ای بر قوانین و حقوق محیط زیستی
- تعهدات ایران تا سال ۲۰۳۰

- کدهای اخلاقی و مراعات حفاظت از محیط زیست

منابع:

- ازرقانی، محمدرضا، ۱۳۹۴، اکولوژی، انتشارات دانشگاه تهران.
- باروکه، جی، ۱۳۸۰، اصول و روش های مدیریت محیط زیستی، ترجمه مهرناده اندرودی، انتشارات نشر کنگره.
- پوتکین، دانیل و کلب، دوارد، ۱۳۸۲، شناخت محیط زیست (زمین شماره ویژه)، ترجمه مهندس عبدالحسین وهاب زاده، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.
- بیر آن، آر و هیکینز، گ، ۱۳۸۱، برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین: راهنمایی برای برنامه ریزی و طراحی محیطی پایدار، ترجمه سید حسین بحرینی و کیوان کریمی، انتشارات دانشگاه تهران.
- حفیظی، علی، شیخ، آرمان، خشنود مطلق، سجادی و بدری یگه جان، بهرام، ۱۳۹۱، مروری بر تاریخچه و مفهوم ظرفیت برد به عنوان ابزار توسعه پایدار و کاربرد آن در گردشگری طبیعی در ایران، اولین کنفرانس ملی رفتارهای دستیابی به توسعه پایدار.
- جوادلی آملی، عبدالله، ۱۳۹۰، اسلام و محیط زیست، انتشارات اسراء.
- دبیری، میتو و بشیری پند سپهر، ۱۳۹۴، آلودگی محیط زیست: هوا، آب، خاک، صدا، نشر اتحاد.
- دهراد، بهروز، ۱۳۸۲، انسان و محیط زیست، انتشارات موج سبز.
- روشنی، علی، ۱۳۷۴، اکولوژی عمومی، انتشارات دانشگاه امام حسین.
- شاهسواری، عباس، ۱۳۸۹، اکولوژی شهری، دانشگاه بوعلی سینا.
- صنایع گلدو، ستار، و مخدوم فرخنده، مجید، ۱۳۸۸، برآورد ظرفیت برد اجتماعی- روانی گردشگری در مکان های مقدس و برابری (مطالعه موردی: تخت سلیمان ایران)، محیط شناسی، دانشگاه تهران.
- کوچکی، علیرضا و مهدوی دامغانی، عبدالمجید، ۱۳۸۲، جایگاه تنوع اکولوژیک در توسعه پایدار، دانشگاه فردوسی مشهد.
- مبارز، حبیب، سی، ۱۳۹۲، زیستن در محیط زیست، ترجمه دکتر مجید مخدوم، انتشارات دانشگاه تهران.
- نقدی، اسدالله، ۱۳۹۰، انسان و شهر با مقدمه نصرالله پورافکاری، انتشارات دانشگاه بوعلی سینا.
- نیشابوری، اصغر، ۱۳۷۴، اکولوژی عمومی، انتشارات پیام نور.
- واند کنت، ۱۳۹۳، مبانی محیط زیست، ترجمه مهندس عبدالحسین وهاب زاده، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.
- Suclair, A. B. and Feyxell, J. M. 2006. Wildlife Ecology. Conservation and Management. Blackwell Science.
- Pearce, D. and Turner, R. 1990. Natural Resources and Environment. Harvester.
- Goetsch, D. and Davis, S. 2001. Environmental Management. New jersey: Prentice Hall.
- Colantonio, Andrea and Dixon, Tim. 2011. Urban Regeneration and Social Sustainability: Best Practice from European Cities. Wiley- Blackwell, RICS Research.
- Yarrow, Joanna. 2007. 1001 Ways to Save the Earth. WWF, Russia.

- NAEP. 2015. Environmental Code of Ethics. The National Association of Environmental professionals.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی مستمر	بیان ترم	آزمون های نهایی	بروز
	✓	✓ آزمون های نوشتاری عملکردی	✓ سمینار

تهیه شده در دفتر آموزشی سازمان حفاظت محیط زیست

شهر مازندران ۱۳۹۵

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۰۶

شماره: ۶۶.۱

خدمت

سازمان مدیریت بحران کشور

بسمه تعالی

آئی-آئی

جناب آقای آقاجانی معاون محترم درمان وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و رئیس کارگروه بهداشت و درمان
جناب آقای امینی معاون محترم وزیر راه و شهرسازی و رئیس کارگروه حمل و نقل، شریان های حیاتی، بلایای جوی و
طوفان

جناب آقای یخشنده معاون محترم برنامه ریزی و اقتصادی وزیر جهاد کشاورزی و رئیس کارگروه خشکسالی و
سرمایه گذاری

جناب آقای نایش رئیس محترم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ایران و رئیس کارگروه تامین مسکن
جناب آقای جعفرزاده مدیرکل محترم مدیریت بحران وزارت نیرو و رئیس کارگروه سیل، مخاطرات دریایی و ...
جناب آقای چرخ ساز رئیس محترم سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و رئیس کارگروه
امداد و نجات و آموزش همگانی

جناب آقای آذری جهرمی معاون محترم وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و رئیس کارگروه ارتباطات و فناوری
اطلاعات

جناب آقای خندان دل معاون محترم عمران و توسعه امور شهری و روستایی وزیر کشور و رئیس کارگروه بیمه و
بازسازی و ...

جناب آقای ذوالفقاری معاون محترم امنیتی و انتظامی وزیر کشور و رئیس کارگروه امنیت و انتظامات
جناب آقای رستموندی قائم مقام محترم وزیر کشور در امور اجتماعی و فرهنگی و رئیس کارگروه تشکلهای مردم
نهاد

جناب آقای رهبری فر رئیس محترم مرکز حراست سازمان صدا و سیما و رئیس کارگروه آموزش و اطلاع رسانی
جناب آقای شگرچی زاده معاون محترم وزیر، رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی و رئیس کارگروه
مخاطرات زلزله، لغزش لایه های زمین و ...

جناب آقای کاظمی معاون محترم وزیر نفت و رئیس کارگروه تامین سوخت و مواد نفتی
جناب آقای متصدی معاون محترم محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست و رئیس کارگروه مخاطرات
زیست محیطی

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۰۶

شماره: ۶۶.۱

سلام علیکم

با احترام؛ به استحضار می‌رساند با هدایت و اواله طریق جناب آقای مهندس نجار معاون محترم وزیر و رییس سازمان و همچنین انجام مکاتبات و پیگیری‌های مکرر با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در خصوص فرهنگ سازی گسترده مدیریت سوانح طبیعی در کشور از طریق قرار دادن درس مدیریت بحران در بخش دروس اختیاری دانشگاه‌های سراسر کشور و پس از برگزاری نشست کمیته مربوطه در وزارت مذکور با تظف خداوند متعال درس مدیریت بحران مورد تأیید و مقرر گردید در نیم سال دوم سال جاری به عنوان یکی از دروس اختیاری دانشگاه‌های سراسر کشور لحاظ گردد. لذا ضمن در نظر گرفتن اختیاری بودن درس مذکور (۳۲ ساعت و ۲ واحد)، خواهشمند است دستور فرمایید در خصوص ارائه پیشنهادات و نقطه نظرات بر اساس پیش نویس پیوستی حداکثر تا تاریخ ۹۵/۰۷/۲۱ اقدام لازم معمول گردد.

بهنام سعیدی

معاون پیشینشی و پیگیری

رونوشت:

- جناب آقای مهندس نجار معاون محترم وزیر و رییس سازمان جهت استحضار
- جناب آقای دکتر نوه ابراهیم مدیر کل محترم آموزش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت اطلاع
- اعضای محترم شورای معاونین سازمان جهت اطلاع و اعلام نظر تا تاریخ مذکور
- مدیران کل محترم مدیریت بحران استانهای سراسر کشور جهت اطلاع و اعلام نظر تا تاریخ مذکور
- جناب آقای حاج احمدی مدیر برنامه ریزی آموزشی و پژوهشی جهت اطلاع و پیگیری

عنوان درس به فارسی: مدیریت بحران عنوان درس به انگلیسی: Disaster Management	کد درس:	نوع واحد:	تعداد واحد: ۲	جبرانی تخصصی پژوهشی	نظری	دروس پیش نیاز: ندارد
					عملی	
			الزامی			
			انتخابی			
			اختیاری			
			نظری			
			عملی			
			آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒			
سفر علمی ☐ سمینار ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐						

هدف:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم، مباحث علمی و عملیاتی حوزه مدیریت بحران‌های طبیعی و همچنین آشنایی با انواع سوانح طبیعی بویژه سوانح طبیعی محتمل در ایران و چگونگی مدیریت آنها در چرخه مدیریت بحران شامل نحوه پیشگیری، افزایش سطح آمادگی، مقابله موثر و همچنین عملیات بازسازی و بازسازی.

سرفصل دروس:

- شناخت انواع سوانح (به ویژه زلزله، سیل، خشکسالی و کم‌آبی، مخاطرات زیست محیطی، فرونشست و ...)
- آشنایی با مفاهیم، اصول، مبانی و مراحل چهارگانه مدیریت بحران (چرخه مدیریت سوانح):
- اهمیت و نقش برنامه ریزی و مدیریت علمی بحران‌های طبیعی
- تبیین وضعیت آسیب پذیری های کشور در برابر سوانح طبیعی مختلف (به ویژه زلزله، سیل، خشکسالی، کم‌آبی و ...) و همچنین شناخت ظرفیت های موجود:
- علل آسیب پذیری های کشور در برابر حوادث و سوانح غیرمترقبه به ویژه زلزله، سیل، خشکسالی و کم‌آبی و ...
- آشنایی با اقدامات موثر به منظور کاهش آسیب پذیری ها و افزایش آمادگی در برابر سوانح مختلف درمراحل چهارگانه مدیریت بحران
- نقش مشارکت اجتماعی در مدیریت بحران (مدیریت بحران جامعه محور)
- آشنایی با امداد و نجات در سوانح (خود امدادی و دگر امدادی)
- آشنایی با قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور
- آشنایی با تجارب موفق ملی و بین المللی در زمینه مدیریت بحران.

منابع:

- چارچوب سندای برای کاهش خطرپذیری سوانح، ترجمه سازمان مدیریت بحران کشور
- قانون سازمان مدیریت بحران کشور
- اصول و مبانی مدیریت بحران، دکتر کتایون جهانگیری
- دولین، ادوارد اس، گروه مترجمان دانشکده و پژوهشکده هدافتد غیرعامل " طرح ریزی و اجرای مدیریت بحران " دانشگاه جامع امام حسین (ع)

جناب آقای دکتر نوه ابراهیم

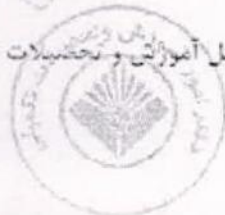
مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

با سلام

احتراماً پیرو نامه شماره ۲۲۲۷۴۱ مورخ ۹۴/۱۰/۲۲ این پژوهشگاه (به پیوسته) در خصوص ورود ۲ واحد درس اختیاری استانداردسازی به دروس دانشگاهی، به پیوسته سرفصل های مربوطه که برای کلیه رشته های دانشگاهی قابل بهره برداری می باشد به حضور ایشاد می گردد. لازم به ذکر است پیرو مذاکره قبلی با معاون محترم آن دفتر، سرکار خانم دکتر قزاقی و همچنین مدیر گروه محترم علوم انسانی، سرکار خانم دکتر ترقی جاه ورود این درس به دروس دانشگاهی در شورای آن دفتر محترم مصوب گردیده است. امید خاطرنشان می سازد منابع درسی مربوطه نیز قبلاً به حضور سرکار خانم دکتر ترقی جاه ارسال گردیده است. لذا خواهشمند است دستور فرمایید در صورت تأیید سرفصل های ارائه شده، مراتب به این دفتر اعلام گردد. پیشاپیش از بذل توجه جنابعالی کمال امتنان را داریم.

مهرم جلیلی

مدیر کل آموزش و تحصیلات تکمیلی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفترخانه مرکزی
شماره: ۱۴۵۸۰۷/۱۰ تاریخ: ۱۳۹۵/۷/۱۰

پست جمهوری
سازمان ملی استاندارد ایران

پژوهشگاه استاندارد

شماره: ۹۴/۴۸۰
تاریخ: ۹۴/۱۰/۲۱
پست

جناب آقای دکتر نود ابراهیم

مدیرکل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

احتراماً چنانچه مستحضر بود امروزه استانداردسازی از مباحث بسیار مهم بوده و اجرای آن شامل رشد، شکوفایی اقتصادی، رفاه ملی و سلامت عمومی می باشد. به ویژه با توجه به جهانی شدن صنعت، تجارت و اقتصاد از سال ۲۰۰۰ میلادی تاکنون آموزش های استاندارد و استانداردسازی در دانشگاه های کشورهای جهان شتاب بیشتری یافته و در برخی از کشورها به حرکتی ملی تبدیل گردیده است. در همین راستا پژوهشگاه استاندارد به عنوان مهمترین مرجع پژوهشی و تحقیقاتی نظام استانداردسازی در کشور، در سال ۱۳۹۶ در پی مذاکرات انجام شده با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی انقلاب فرهنگی موفق به اخذ مجوز ورود دو واحد درس اختیاری استانداردسازی به کلیه رشته های فنی مهندسی (به استناد نامه شماره ۲۱/۵۷۶۷۹ مورخ ۹۲/۴/۲۳) و رشته حقوق (به استناد نامه شماره ۹۲/۱۵۵۰ مورخ ۹۲/۲/۲۳) که به انضمام این نامه می باشد، گردید. لازم به ذکر است بر مبنای تالی این درس نیز مورد بازنگری قرار گرفته است و ۱۳ منبع فارسی نیز قبلاً در اختیار مدیر گروه محترم علوم انسانی آن وزارتخانه، سرکار خاتم دکتر برقی جاد قرار گرفته است. لذا با عنایت به موارد منطوقه، خواهشمند است دستور فرمایید منابع و سرفصل های ارسال شده در کارگروه های مربوطه بررسی گردد و این درس به نحو مقتضی در فهرست دروس مصوب رشته های دانشگاهی مذکور (گروه رشته های فنی مهندسی و حقوق) وارد و همچنین در پورتال آن وزارتخانه قرار گیرد. همچنین خواهشمند است دستور فرمایید در صورت تأیید مراتب جهت انجام اقدامات بعدی به این دفتر اعلام گردد. پیشاپیش از بذل توجه جنابعالی اسباب امتنان را درجیم.

مریم جلیلی

مدیرکل آموزش و تحصیلات تکمیلی

پیوسته:

۱- سرفصل جامع معاون محترم برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۲- سرفصل جامع دکتر برقی جاد مدیر گروه محترم علوم انسانی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۳- سرفصل جامع دکتر رحیمی مدیر گروه محترم فنی مهندسی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۴- سرفصل محترم معاونت پژوهشی

۵- سرفصل آموزش و تحصیلات تکمیلی

درس استانداردسازی

Standardization

عنوان فارسی درس: استانداردسازی

عنوان انگلیسی درس: Standardization

تعداد واحد نظری: ۳ واحد

تعداد واحد عملی (یا حل تمرین): ندارد

ساز: گروه آموزشی، دانشکده مهندسی و معماری، دانشگاه صنعتی

عنوان درس پیشنیاز: ندارد

هدفی درس: آشنایی دانشجویان با سیستم استانداردسازی و اهمیت و کاربرد آن در مهندسی

رتبه: ممتاز

سرفصل‌ها
۱- مفاهیم استاندارد
۱-۱- تعریف و تاریخچه
۱-۲- انواع و فواید از یکدیگر کردن مواضع، ابعاد مرجع، انتخاب تکنیکها، بکارگیری سیستم کد گذاری، کنترل ورودی و فواید کنترل انواع، تعویض پذیری، اصول استاندارد و تولید استاندارد سازی
۲- سیستم استاندارد کردن
۲-۱- تدوین استاندارد، سطح استاندارد، جنبه استاندارد و رشته استاندارد
۲-۲- روش جرایی تدوین استاندارد (کارگاه)
۲-۳- نحوه استفاده از پایگاههای اینترنتی تدوین استانداردهای ملی و پایگاههای سایر سیستم های استاندارد سازی (کارگاه)
۳- استاندارد و نوآوری
۳-۱- بررسی در عرصه تکنولوژی و استانداردهای مرتبط با نوآوریهای تکنولوژیکی

۴- ارزیابی اطمینان و بازرسی

۴-۱- مرور کلی بر ارزیابی اطمینان، فعالیتها و انواع سیستم های گواهی دهنده

۴-۲- سیستم های ارزیابی شامل سیستم های مدیریت کیفیت، سیستم های مدیریت محیطی، سایر سیستم های گواهی دهنده

۴-۳- سیستم گواهی محصول شامل سیستم های گواهی بازرگانی محصول، سیستم های گواهی بین المللی، ارزیابی اطمینان و تجارت بین المللی

۴-۴- قوانین و حقوق تجارت (صادرات و واردات کالاها و توافقنامه های دو جانبه و چند جانبه، WTO موافقت نامه تجارت جهانی، موافقت نامه های منطقه ای، FTAs AFTA, NAFTA)

۵- اندازه شناسی

استدلال با اندازه شناسی و آزمون، سانی و سازمان های اندازه شناسی و قابلیت رد پایی، کیفیت و اندازه گیری و آزمون

۶- استانداردهای تخصصی مرتبط با هر رشته تحصیلی

روش ارزشیابی (دو صند)

ارزشیابی مستمر	آزمون میان ترم	آزمون پایان ترم	پروژه/کار عملی
	۳۰	۵۰	۲۰

بازدید: ندارد

منابع پیشنهادی:

- 1) Standardization: Fundamentals, Impact, and Business Strategy, APEC Sub Committee on Standards and Conformance, Education Guideline 3- Textbook for higher education.
- 2) ISO/IEC Directives Part 2, 2004 Support for international standard developments.
- 3) Standards, Conformity Assessment, and Accreditation for Engineers by Robert D. Hunter, CRC Press, (2009).
- 4) Springer Handbook of Metrology and Testing by Horst Czecho, Tetsuya Saito, Leslie Smith, 2nd edition 2011

طرح درس دو واحد اختیاری مهارت های زندگی دانشجویی

عنوان درس به فارسی : مهارت های زندگی دانشجویی

عنوان درس به انگلیسی: life skills for college students

نوع واحد: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۴

تعداد واحد : ۲

درس : دروس پیش نیاز ندارد

هدف کلی درس: ارتقای سلامت روانی و معنوی و پیشگیری از آسیب ها و مشکلات روانی اجتماعی محیط های دانشجویی

سرفصل با رئوس مطالب

بخش اول: مهارت های تحصیلی

- ✓ آشنایی با قوانین و مقررات آموزشی
- ✓ مهارت های مطالعه و برنامه ریزی درسی در دانشگاه و پیشگیری از افت تحصیلی دانشجویان
- ✓ مقابله با اضطراب امتحان، اضطراب اجتماعی و اضطراب سخنرانی
- ✓ مدیریت زمان و مقابله با اهمال کاری تحصیلی

بخش دوم: مهارت های معنوی

- ✓ معنویت صبر و بردباری
- ✓ تحسین
- ✓ توکل
- ✓ حل مسأله با رویکرد معنوی

بخش سوم: مهارت های روانشناختی

- ✓ خودآگاهی، هدفمندی و ارزشمندی زندگی
- ✓ همدلی
- ✓ حل مسئله و تصمیم گیری
- ✓ مدیریت استرس و تاب آوری
- ✓ روشهای ارتقای عزت نفس و اعتماد به نفس

بخش چهارم: مهارت های خود مراقبتی

- ✓ سبک زندگی سالم، فعالیت های سلامت محور در دوران دانشجویی
- ✓ آشنایی با عوارض مصرف روانگردان، مخدر و رفتارهای پرخطر

بخش پنجم: مهارت های اجتماعی

- ✓ آموزش پیش از ازدواج آگاهانه
- ✓ پیشگیری از روابط بین فردی آسیب زا
- ✓ برقراری ارتباط موثر در فضای دانشگاهی و عمومی
- ✓ ابراز وجود و قاطعیت (مهارت نه گفتن)
- ✓ مهارت مذاکره و حل و فصل اختلاف

بخش ششم: مهارت های زندگی دانشجویی

- ✓ مدیریت چالش های زندگی دانشجویی
- ✓ سازگاری با زندگی خوابگاهی
- ✓ مدیریت اوقات فراغت و فراغت و فضای مجازی (اعتیاد به اینترنت و موبایل)
- ✓ مدیریت مالی

بخش هفتم: مهارت های شغلی

- ✓ مهارت های شغل یابی و کارآفرینی
- ✓ انطباق پذیری مسیر تحصیلی - شغلی

شیوه تدریس: تدریس این درس به صورت کاملاً کارگاهی و با بهره گیری از راهبردهای تسهیل گری، بارش مغزی، ایفای نقش، تعامل رفتاری و تکلیف خانگی ارائه خواهد شد.

روش ارزیابی: ارزیابی مستمر ☐ میان ترم ☐ پایان ترم ☐ تکلیف کلاسی ☐

مدرسان

تدریس این درس در دانشگاههای دارای گروههای آموزشی روانشناسی، مشاوره و یا علوم تربیتی بر عهده اعضای هیئت علمی این گروهها و کارشناسان دوره دیده مراکز مشاوره می باشد. در دانشگاههای فاقد این گروهها، مرکز مشاوره دانشگاه با بهره گیری از کارشناسان دوره دیده متولی ارائه این درس خواهد بود.

زمان پیشنهادی ارائه درس

با هدف آشنایی دانشجویان با شرایط جدید تحصیلی (کسب مهارت های سازگارانۀ برای مقابله موثر با چالش های زندگی دانشجویی) پیشنهاد می گردد این درس در سال اول تحصیلی ارائه گردد.

منابع پیشنهادی:

- ۱- بولهری، جمفر و همکاران (۱۳۹۲). آموزش مهارت های معنوی: کتاب کار دانشجویان، تهران: دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و مرکز مشاوره دانشگاه تهران
- ۲- بولهری، جمفر و همکاران (۱۳۹۲)، آموزش مهارت های معنوی: کتاب ویژه مربیان، تهران: دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و مرکز مشاوره دانشگاه تهران
- ۳- حکیم زاده، رضوان (۱۳۸۵)، هدایت و راهنمایی تحصیلی دانشجویان در دانشگاه تهران، دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و مرکز مشاوره دانشگاه تهران
- ۴- طارمیان، فرهاد (۱۳۹۲)، حقایق درباره زندگی سالم و به دور از مواد، تهران، دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و مرکز مشاوره دانشگاه تهران
- ۵- میرمحمد صادقی، مهدی (۱۳۸۶)، آموزش پیش از ازدواج، تهران: انتشارات سازمان بهزیستی کشور
- ۶- ناصری، حسین (۱۳۸۷)، مهارت های زندگی ویژه دانشجویان: کتاب راهنمای مدرس، تهران: انتشارات سازمان بهزیستی کل کشور
- ۷- نوری، ربابه (۱۳۹۲)، خانواده و دانشجو، تهران: دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و مرکز مشاوره دانشگاه تهران
- ۸- پایان نامه، پیروی، حمید (۱۳۹۲)، راهنمایی برای سازگاری با زندگی دانشجویی، تهران: دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و مرکز مشاوره دانشگاه تهران

مبانی کارآفرینی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس

آشنایی دانشجویان با تاریخچه، مبانی و مهارت‌های مورد نیاز برای موفقیت در فرایند کارآفرینی و

مدیریت کسب و کار

سرفصل درس

- آشنایی با تاریخچه کارآفرینی، مفاهیم کارآفرینی و انواع آن
- آشنایی با انواع کسب و کار و مبانی و اصول کسب و کار (کسب و کار در خانه، کسب و کار روستائی، کسب و کار در فناوری اطلاعات، کسب و کار در بخش خدمات)
- آشنایی با مبانی بازار و مدیریت بازار
- آشنایی با داستان های موفقیت و شکست کارآفرینان و قهرمانان توسعه
- شناسایی فرصت های کارآفرینی
- خلاقیت نوآوری و ایده پردازی
- ارزیابی، امکان سنجی و انتخاب ایده کارآفرینی
- آشنایی با چارچوب طرح کسب و کار
- طراحی جداول و محاسبات طرح کسب و کار (تمرین عملی)
- آشنایی با مراحل ثبت و تأسیس شرکت و آشنایی با انواع شرکت ها
- آشنایی با مبانی کسب و کار در اقتصاد ایران و کلیات قوانین تجارت در ایران
- ...

- برنامه ریزی و سازماندهی کسب و کار
- راه اندازی کسب و کار
- تولید، کنترل کیفیت و کنترل هزینه ها
- بازاریابی، فروش و ارتباط با مشتری
- تحقیق و توسعه و نوآوری
- بیمه ، مالیات
- آشنایی با مهارت های کارآفرینی: کارگروهی، مدیریت منابع، مدیریت مالی، ارتباطات و...
- آشنایی با تجربیات موفق کارآفرینان ایرانی
- تمرین :

○ شناسایی فرصت های کارآفرینی در محل و تهیه گزارش

○ گردآوری و انتخاب ایده کسب و کار

○ تدوین طرح و کسب و کار

○ آسیب شناسی محیط کسب و کار محلی از نظر:

○ ایجاد کسب و کار

○ رشد کسب و کار

○ تمرین های کتاب منبع

منابع پیشنهادی:

- 1) Timmons, jeffrey A, 2007, New venture creation : entrepreneurship for the 21st century, Boston Mass.
- 2) Robert hisrich , Michael peters , (1998) , entrepreneurship. Mg graw hill.

داندلدف. کوراتکو، ریچارد ام. هاجتس، ترجمه ابراهیم عامل محرابی با همکاری دکتر محسن تیرایی (۱۳۸۳)، نگارشی

(۳)

معاصر بر کارآفرینی مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

مبانی کارآفرینی، محمود احمدپور داریانی، محمد مقیمی، تهران: فراندیش،

(۴)

حاج نامه

تاریخ ۱۳۸۸/۰۲/۲۱

شماره ۸۸۴۷۵۳

عنوان مدیرکل محترم برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران - جناب آقا ی دکتر عبد الرضا سیف**موضوع نامه** ارسال سرفصل درس مبانی کارآفرینی

با سلام

احتراما بازگشت به نامه شماره ۸۸۱۴۱۲ مورخ مورخ ۸۸/۲/۱۹ ، به پیوست سرفصل دو واحدی مبانی کارآفرینی برای ابلاغ به دانشکده ها ارسال می گردد. خواهشمند است دستور فرمایید اقدامات لازم در این خصوص صورت پذیرد.

امضا کننده : معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده کارآفرینی - جهانگیر یدالهی فارسی

سرفصل ها و منابع درسی واحد عمومی آشنایی با کلیات حقوق شهروندی

(کلیه مقاطع کاردانی و کارشناسی)

عنوان درس به فارسی: آشنایی با کلیات حقوق شهروندی	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی پایه الزامی اختیاری	نظری عملی نظری عملی نظری عملی	دروس پیشنهادی: دارد ندارد
عنوان درس به انگلیسی: Recognition of the General of the Rights of Citizenship	تعداد ساعت: ۳۲				
آموزش تکمیلی : دارد ☐ ندارد ☒ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

"آشنایی با کلیات حقوق شهروندی"

تعداد واحد: ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف:

هدف از این درس آشنا نمودن کلیه شهروندان و بالاحص دانشجویان و پژوهشگران تمامی رشته های دانشگاهی در دوره های کارشناسی و کاردانی با حقوق و تکالیف شهروندی به شرح مندرج در قانون اساسی و سایر قوانین و مقررات کشور منبعث از فرهنگ غنی و ارزشمند ایرانی-اسلامی است. همچنین آشنایی با تکالیفی که شهروندان در قبال دولت و ملت باید انجام دهند بوده و مبانی مفهومی حقوق شهروندی بصورت نظری و راهکارهای عملی، نحوه مطالبه حقوق شهروندی بالاحص اجرای مفاد حقوق شهروندی که خود چکیده و عصاره کلیه حقوق و آزادی های فردی شهروندی است. با توجه به اینکه در منشور حقوق شهروندی تکلیف آموزش عمومی به عهده وزارتخانه علوم، تحقیقات و فناوری به همراه سایر وزارتخانه های آموزشی از جمله آموزش و پرورش و بهداشت درمان و آموزش پزشکی گذاشته شده است ایجاد این واحد درسی در نظر گرفته شد.

سرفصل پیشنهادی برای درس کلیات حقوق شهروندی

مقدمه:

کلیات: تعاریف، مفاهیم و عبارات

- شهروند و بشر
- حقوق شهروندی
 - حقوق طبیعی
 - حقوق اساسی
 - حقوق بشر
 - حقوق عادی
- حقوق بشر و بشر دوستانه
- حقوق عامه

فصل اول: مبانی و منابع حقوق شهروندی

مبانی حقوق شهروندی

- کرامت
- آزادی
- مشارکت
- برابری
- برادری

منابع حقوق شهروندی

- در حوزه بین المللی
 - اسناد بین المللی و جهانی
 - معاهدات بین المللی
 - ساختارها و نهادهای بین المللی
- در حوزه داخلی و ملی
 - موازین اسلامی
 - قانون اساسی
 - قوانین عادی
 - رویه قضایی
 - مقررات

فصل دوم: انواع و ویژگی های حقوق شهروندی

- حقوق مدنی و سیاسی شهروندان

حق مشارکت

آزادی بیان

حق دسترسی به اطلاعات

حق بر دادرسی و دادخواهی منصفانه

حق حریم خصوصی

- حقوق اقتصادی و اجتماعی شهروندان

حق بر کار

حق بر آموزش

حق بر سلامتی

حق مالکیت

- حقوق فرهنگی شهروندان

حق بر علم

حق بر مشارکت فرهنگی

- حق شهروندان بر محیط زیست سالم و صلح

حق بر محیط زیست سالم

حق بر صلح

فصل سوم: حقوق شهروندی در عمل

- آشنایی با ساختارها و نهادهای مرتبط با حقوق شهروندی در ایران

- حقوق شهروندی در حوزه عمومی / خصوصی

- فرایندهای شکلی و دادرسی در احقاق حقوق شهروندی

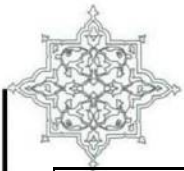
- چالش های توسعه حقوق شهروندی

منابع:

- ۱- ورعی- سید جواد، حقوق شهروندی در اندیشه اسلامی، انتشارات میراث اهل قلم، تهران، ۱۳۹۵
- ۲- شریفی تراز کوهی، حسین، زمینه ها، ابعاد و آثار حقوق شهروندی بنیاد حقوق میزان، تهران، ۱۳۹۶
- ۳- صالحی، عطاء اله، سیر تحول تاریخی مفاهیم شهروندی و حقوق شهروندی انتشارات حقوق شهروندی، ۱۳۹۶
- ۴- مرادخانی، احمد، خزایی، احمد رضا، مبانی فقهی حقوق شهروندی با رویکردی بر حقوق سیاسی و اجتماعی، انتشارات حقوق شهروندی، ۱۳۹۶
- ۵- شریفی طراز کوهی، حسین، درآمدی بر شهروندی جهانی، انتشارات میزان، تهران، ۱۳۹۲
- ۶- جعفری، فریدون و دیگران، کلیات حقوق شهروندی، انتشارات میزان، تهران، ۱۳۹۷
- ۷- جاوید، محمد جواد، حقوق بشر و حقوق شهروندی در آراء ائمه شیعه، نشر مخاطب، تهران، ۱۳۹۵
- ۸- کریمی، عباس و دیگران- حقوق شهروندی در قلمرو شهرنشینی، نشر دادگستری، تهران، ۱۳۹۵
- ۹- طباطبایی موتنی، منوچهر، آزادی های عمومی و حقوق بشر، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۹۷
- ۱۰- آیت اله جواد آملی، فلسفه حقوق بشر انتشارات اسراء، تهران، ۱۳۹۷

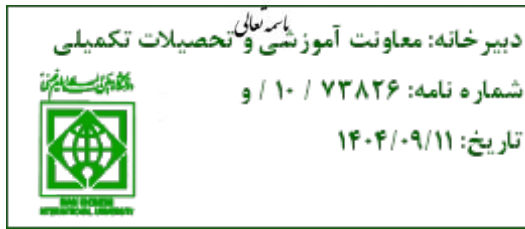

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شماره پیگیری

۱۱۴۴۴۰۳۰

دبیرخانه: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

شماره نامه: ۷۳۸۲۶ / ۱۰ / و

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۹/۱۱

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۹/۰۹

شماره: ۲/۲۱/۲۴۱۴۰

پیوست:

معاونان محترم آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی
دولتی و غیردولتی کشور

با سلام و احترام؛

به پیوست سرفصل درس "علوم و معارف دفاع مقدس و
مقاومت" که توسط بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس
تدوین شده است، ارسال می‌گردد. مقتضی است دستور فرمایید
تدریس درس یاد شده مطابق با این سرفصل صورت پذیرد.

با آرزوی توفیق الهی

رضا نقی زاده

مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی

نشانی:

تهران شهرک قدس

میدان صنعت، خیابان

خوردین، خیابان هرمزان

نبش خیابان پیروزان جنوبی

کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱

شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰

صندوق پستی:

تهران ۱۵۱۳-۱۴۶۶۵

Website: www.msrt.ir

Email: info@msrt.ir

فصل سوم
ویژگی‌های دروس

الف: عنوان درس به فارسی: علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت		عنوان درس به انگلیسی: Science and Education of Sacred Defence and Resistance	
نوع درس و واحد			
نظری ☒	پایه ☐	ندارد	
عملی ☐	الزامی ☒		
نظری-عملی ☐	تخصصی اختیاری ☐	۲	تعداد واحد:
	پروژه/رساله/ پایان نامه ☐		تعداد ساعت:
	مهارتی-اشتغال پذیری ☐	۳۲	
مرتبط با مأموریت/آمایش ☐	مرتبط با آمایش/مأموریت ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه است ☐	موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

.....

معرفی درس و منطق آن

درس «علوم و معارف دفاع مقدس و مقاومت» دانشگاه ها فرصتی است برای درک عمیق حماسه‌ای که ملت ایران در برابر جهان‌خواران آفرید. این درس با نگاهی تربیتی و تحلیلی، به تبیین ابعاد مختلف هشت سال دفاع مقدس، جبهه جهانی مقاومت و جنگ تحمیلی ۱۲ روزه می‌پردازد و در پی آن است که دانشجویان را با ارزش‌های جاودان این دوران پر حماسه آشنا سازد. در این مسیر، درس به تحلیل ریشه‌های تحلیلی تاریخی جنگ تحمیلی می‌پردازد و نقش قدرت‌های استکباری در طراحی و آغاز این جنگ ناعادلانه را بررسی می‌کند. تبیین نقش بی‌بدیل امام خمینی (ره) در هدایت ملت و مدیریت جهادی دوران دفاع مقدس، از محورهای اصلی این درس است. همچنین، درس به شجاعت و تدبیر مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در صحنه‌های نبرد و طراحی عملیات‌های بزرگ و نقش ویژه ایشان در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه می‌پردازد. حضور ایشان در خطوط مقدم جبهه و نقش مؤثرشان در اتاق‌های فرماندهی، از جمله موضوعات مهم این درس است. درس به تحلیل حوادث مهمی مانند فتح خرمشهر و نقش آن در تغییر معادلات منطقه‌ای می‌پردازد. همچنین، به بررسی جنگ اقتصادی و تحریم‌های دشمن در طول دفاع مقدس و راهکارهای مقابله با آن می‌پردازد. تبیین مفهوم مقاومت به عنوان میراث ماندگار دفاع مقدس، از اهداف اصلی این درس است. درس می‌کوشد این مفهوم را به عنوان الگویی برای مقابله با استکبار در عصر حاضر معرفی نماید. در بخشی از درس، به جنگ رسانه‌ای دشمن و راهکارهای مقابله با آن پرداخته می‌شود. درس به بررسی دستاوردهای علمی و فناورانه دفاع مقدس و مقاومت می‌پردازد و نشان می‌دهد چگونه محدودیت‌ها به فرصتی برای خودکفایی تبدیل شد.

در نهایت، این درس با ارائه تصویری روشن از دوران پرافتخار دفاع مقدس و مقاومت، در پی آن است که روحیه ایثار و استقامت را در دانشجویان نهادینه کند. این درس پلی است بین گذشته پر حماسه و آینده‌ای درخشان که با دستان دانشجویان امروز ساخته خواهد شد.

ب: هدف کلی:

دبیرخانه: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

۱. واکاوی ریشه‌های مناقشه در چارچوب روابط بین‌الملل و تأثیر عوامل ژئوپلیتیک، نقش قسطنطنیه و سازمان‌های فرامنطقه‌ای در شکل‌گیری جنگ و برخورد دو گانه با رویداد یکسان تاریخ: ۱۴۰۴/۰۹/۱۱ و شماره نامه: ۷۳۸۲۶ / ۱۰ / ۱۰
۲. مطالعه نقش نهادهای اجتماعی، رهبری کاریزماتیک و بسیج مردمی در مقابله با تهدیدات خارجی و ایجاد و حفظ اتحاد و انسجام ملی.
۳. بررسی موارد نقض قوانین بین‌المللی بشردوستانه توسط رژیم بعث مانند جنگ شهرها، کاربرد سلاح‌های شیمیایی، و سکوت مرگبار نهادهای بین‌المللی مدعی حقوق بشر به این رویدادها.
۴. تحلیل نتایج دفاع مقدس و مقاومت در ابعاد مختلف؛ از توسعه صنایع دفاعی و خودکفایی فناورانه تا تأثیر بر دیپلماسی منطقه‌ای و شکل‌گیری گفتمان مقاومت.
۵. تبیین مبانی فکری و استراتژیک «مقاومت» به عنوان یک پارادایم در نظریه‌های روابط بین‌الملل و مطالعه نقش جمهوری اسلامی ایران در شبکه‌سازی این گفتمان.

اهداف ویژه:

۱. تحلیل و تبیین واقعیت‌های دوران دفاع مقدس و مقاومت به نسل‌های آینده برای جلوگیری از تحریف و فراموشی آثار ماندگار آن دوران پر حماسه
۲. تحلیل و تبیین نقش رهبری حضرت امام (ره) و حضرت امام خامنه‌ای (مد ظله العالی) در مدیریت بحران و دفاع مقدس و مقاومت
۳. تحلیل و تبیین نقش مردم در دفاع مقدس و مقاومت
۴. شناسایی و ارزیابی جنایات جنگی صدام و صهیون در دفاع مقدس و سکوت مرگبار مجامع بین‌المللی مدعی حقوق بشر
۵. تبیین الگوی «مقاومت» به عنوان یک راهبرد ائلی در سیاست خارجی و امنیت ملی

پ) سرفصل‌ها:

فصل اول: مبانی نظری و مفهومی کلیات و تبیین مفاهیم جنگ و دفاع

زیر فصل‌ها:

- ۱- هدف و ضرورت ارائه درس به دانشجویان
- ۲- کلیات تبیین دفاع، ایستادگی و مقاومت
- ۳- تعاریف جنگ، دفاع و دفاع مقدس
- ۴- علل و عوامل وقوع جنگ‌ها

فصل دوم: تحلیل ژئوپلیتیک و جایگاه راهبردی ایران در غرب آسیا و معادلات جهانی

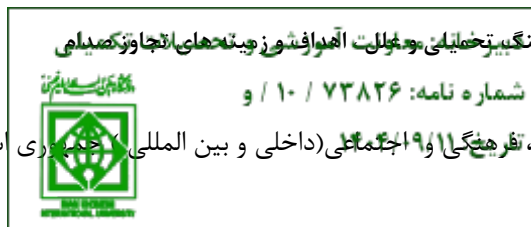
زیر فصل‌ها:

- ۱- آشنایی با جغرافیای غرب آسیا
- ۲- جایگاه مهم و استراتژیک ایران در منطقه و جهان (گذشته، حال و آینده)
- ۳- آشنایی با جغرافیا و مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران و عراق
- ۴- آشنایی با خلیج فارس

فصل سوم: بررسی مناقشات مرزی ایران و همسایه غربی از دولت عثمانی تا قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر

زیر فصل‌ها:

- ۱- بررسی مناقشات امپراطوری عثمانی و دولت صفویه
- ۲- علل جنگ‌های ۲۴ گانه ایران و عثمانی
- ۳- تاریخچه تشکیل کشور عراق
- ۴- قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر
- ۵- بررسی مناقشات مرزی تا پیروزی انقلاب اسلامی

فصل چهارم: بررسی وضعیت ایران و رژیم بعث در آستانه جنگ تحمیلی و عملیات آفرینش و فتح‌های تجاوز کصدامی

زیر فصل‌ها:

۱. بررسی وضعیت های سیاسی، اقتصادی، نظامی، امنیتی، فرهنگی و اجتماعی (داخلی و بین المللی) جمهوری اسلامی ایران و رژیم بعث صدام در آستانه جنگ تحمیلی
۲. علل زمینه ساز تهاجم رژیم بعث صدام
۳. اهداف کلی (راهبردی و عملیاتی) رژیم بعث صدام
- ۴-تمهیدات و مقدمه سازی رژیم بعث صدام برای تهاجم به جمهوری اسلامی ایران شامل اقدامات سیاسی، فرهنگی، نظامی و امنیتی

فصل پنجم: تجاوز سراسری و اشغال مناطقی از کشور، نقش رهبری حضرت امام (ره)، مقاومت مردمی و نیرو های مسلح

زیر فصل‌ها:

- ۱- تهاجم گسترده هوایی ارتش بعث صدام
- ۲- تهاجم سراسری و عبور از مرزهای بین المللی و آغاز تجاوز
- ۳- جنایات صدام در مناطق اشغالی و آثار تهاجم
- ۴- نقش رهبری حضرت امام خمینی(ره) در تقویت بنیه دفاعی پس از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام و تدابیر و رهنمود های ایشان در مقابله با تهاجم رژیم بعث صدام
- ۵- مقاومت مردمی در جلوگیری از پیشروی دشمن
- ۶- اقدامات نیرو های مسلح در مقابل تجاوز رژیم بعث صدام

فصل ششم: متوقف کردن متجاوز، آزاد سازی مناطق اشغالی، تعقیب و تنبیه متجاوز

زیر فصل‌ها:

- ۱- توقف و تثبیت پیشروی دشمن
- ۲- تلاش های ناموفق برای عقب راندن دشمن
- ۳- عزل بنی صدر از فرماندهی کل قوا و ایجاد وحدت در فرماندهی جنگ
- ۴- عملیات های محدود موفق و تقویت روحیه مدافعان
- ۵- آزاد سازی مناطق اشغالی
- ۶- چرایی ادامه جنگ بعد از آن آزادسازی خرمشهر
- ۹-دلایل ورود به خاک عراق

فصل هفتم: جنایات جنگی رژیم بعث صدام (جنگ شهر ها، حملات شیمیایی، جنگ نفتکش ها و رفتار با اسرای ایرانی)

زیر فصل‌ها:

- ۱- جنگ شهرها (مراحل بمب باران و موشک باران شهر ها توسط رژیم بعث صدام اهداف رژیم بعث عراق در حمله به شهر ها و منابع حیاطی و حساس) میزان تلفات وارده در اثر بمب باران و موشک باران
- ۲- حملات شیمیایی(انواع گاز های شیمیایی: مراحل استفاده رژیم بعث صدام از عوامل شیمیایی و اهداف آن در حمله به جبهه های نبرد و شهر ها)میزان تلفات جمهوری اسلامی ایران در جنگ شیمیایی
- ۳- جنگ نفتکش ها (اهداف رژیم بعث عراق در حمله به شناور های، چگونگی حمله به جزایر خارک پیری و تضعیف قدرت اقتصادی حضور آمریکا در خلیج فارس در پشتیبانی از رژیم بعث عراق) میزان خسارت به شناور ها و سکو های نفتی جمهوری اسلامی ایران
- ۴- رفتار صدام با اسرای ایرانی

فصل هشتم: نقش سازمان ملل ، نقش قدرت ها و سازمان های منطقه ای و فر منطقه ای در هشت سال دفاع مقدس

زیر فصل ها:

شماره نامه: ۷۳۸۲۶ / ۱۰ و

۱- آشنایی با سازمان ملل متحد و نقش آن در حفظ صلح و امنیت بین المللی

۲- بررسی قطعنامه های صادره سازمان ملل در دوران دفاع مقدس

۳- مفاد قطعنامه ۵۹۸ و شرایط و فرآیند صدور آن و برخورد اولیه جمهوری اسلامی ایران با این قطعنامه

۴- مقایسه رفتار دو گانه سازمان ملل متحد و صدور قطعنامه در جنگ رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران و کویت

۵- نقش کشور های بلوک غرب (آمریکا اروپا و ...)

۶- نقش کشور های بلوک شرق (شوروی سابق، چین و اروپای شرقی و ...)

۷- نقش کشور های عربی منطقه و فرا منطقه ای

۸- نقش سازمان های منطقه ای و فرا منطقه ای (جنبش عدم تعهد ، کنفرانس اسلامی ، اتحادیه عرب و شورای همکاری خلیج فارس و ...)

(...)

فصل نهم: چگونگی پایان یافتن جنگ ، پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران و حمله مجدد صدام

زیر فصل ها:

۱- عملیات های تاثیر گذار سال های پایانی جنگ

۲- دلایل پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران

۳- تهاجم مجدد رژیم بعث عراق پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران

۴- تاثیر پیام حضرت امام (ره) و حضور ریاست جمهوری اسلامی ایران (حضرت آیت الله خامنه ای) در جبهه های جنوب بر حضور نیرو های

مردمی

۵- تهاجم منافقین (فروغ جاویدان) و عملیات مرصاد

۶- پذیرش رسمی قطعنامه ۵۹۸ از سوی صدام

۷- اعلام آتش بس ۲۹ مرداد ۱۳۶۷

فصل دهم: دلایل و عوامل پیروزی ایران در دفاع مقدس هشت ساله

زیر فصل ها:

۱- دلایل پیروزی جمهوری اسلامی ایران

۲- عوامل و دلایل پیروزی جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری

۳- تدابیر و ابتکارات فرماندهان

۴- ایمان ، ایثار، فداکاری و شهادت طلبی و نقش بسیج مردمی، پشتیبانی های مردم و وحدت ملی

فصل یازدهم: جبهه جهانی مقاومت

زیر فصل ها:

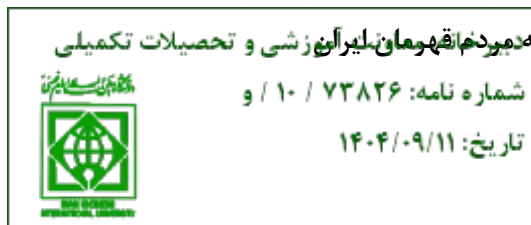
۱- تغییرات جغرافیایی در غرب اسیا در صد سال اخیر و پیامد های آن

۲- ریشه ها و زمینه های پیدایش اندیشه مقاومت

۳- روند توسعه انقلاب اسلامی در کشورهای مختلف در تقابل با استکبار

۴- نتایج مقاومت در غرب آسیا تاکنون

۵- عوامل پیروزی در جنگ مقابل استکبار در جغرافیای مقاومت

زیر فصل ها:

- ۱- تقابل حق و باطل
- ۲- دشمنی صهیونیست ها با ایران اسلامی
- ۳- نقش جمهوری اسلامی ایران در محور مقاومت و امنیت منطقه ای
- ۴- حمله رژیم صهیونیستی با پشتیبانی آشکار استکبار جهانی
- ۵- پاسخ کوبنده نیرو های مسلح ، اتحاد و انسجام ملی
- ۶- نقش فرماندهی معظم کل قوا و مقام معزز رهبری (مد ظله العالی)

فصل سیزدهم: نتایج و دستاورد های دفاع مقدس و مقاومت

زیر فصل ها:

- ۱- دستاورد های داخلی
 - ✓ پیشرفت در صنایع دفاعی و نظامی
 - ✓ حوزه های فرهنگی و اجتماعی
 - ✓ سیاسی و امنیتی
 - ✓ علمی و فناوری (پزشکی ، مهندسی و ...)
 - ✓ تحول و ارتقاء ساختار و سازمان نیروهای مسلح
 - ۲- دستاورد های خارجی
 - ✓ حوزه های سیاسی و سازمان های بین المللی
 - ✓ تثبیت اقتدار نظام جمهوری اسلامی ایران در سطح جهان
 - ✓ الگودهی به نهضت های ضد استکباری (بیداری جهان اسلام)
 - ✓ اثبات ذات استکباری قدرتهای بزرگ و سازمان های بین المللی
- * آموزش میدانی** (بازدید از مراکز فرهنگی و موزه های دفاع مقدس در استان ها ، یادمان های شهدای گمنام و حضور در اردوهای راهیان نور)

ت) روش یاددهی - یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

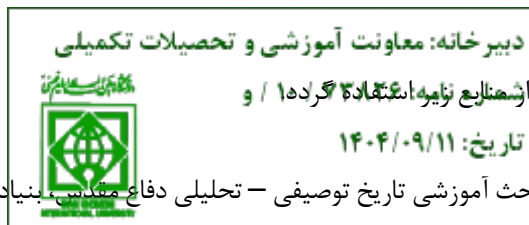
۱. سخنرانی
۲. پرسش و پاسخ
۳. استفاده از اسناد و فیلم های مستند
۴. بازدیدهای میدانی

ث) روش ارزشیابی (پیشنهادی):

۱. حضور و مشارکت در کلاس: ۱۰٪
۲. تحقیق و ارائه: ۲۰٪
۳. پروژه میدانی: ۲۰٪
۴. امتحان پایان ترم: ۵۰٪

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) منابع علمی پیشنهادی:

منبع اصلی: در دست تالیف ، تا زمان تالیف منبع اصلی ،

منابع تکمیلی:

- افشردی، محمد حسین و دیگران(۱۴۰۲). سلسله مباحث آموزشی تاریخ توصیفی - تحلیلی دفاع مقدس، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس.
- درودیان، محمد (۱۴۰۰). سیری در جنگ ایران و عراق (دوره پنج جلدی)، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
- شربتی، مجتبی و مرادپیری، هادی (۱۴۰۰). آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس، تهران: انتشارات سمت.
- منصوری لاریجانی، اسماعیل. رسولی، حسن (۱۳۸۰). تاریخ دفاع مقدس، تهران: اسلیمی.
- نیازی، یحیی (۱۴۰۰). پاسخ‌های اجمالی به چند پرسش جنگ تحمیلی، نشر فاتحان، نوبت اول.
- جمعی از نویسندگان (۱۴۰۳). کتاب هوشمند علوم و معارف دفاع مقدس، دانشگاه آزاد اسلامی و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
- جمعی از نویسندگان (۱۴۰۳). کلان پروژه های مطالعاتی ۶۸ گانه دفاع مقدس ، سازمان تحقیقات ، آموزش و ترویج پژوهش های دفاع مقدس، انتشارات سرو اندیشان قلم.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس: